AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587 BEYROUTH, Liban
Téléphone N° 36-29
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, Վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ. տրկ. 7, Վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة
ՀԵՌԱՁԱՅՆ ԹԻՒ 36-29

ՈՒՐԲԱԹ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 8 1933
ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Է. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 191 (1029)

ՀԱՅ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ներկայ եղած են բազմաթիւ երեսփոխաններ, ծերակուտականներ եւ առեւտրականներ

Սուրիոյ նախկին Մարզպան Պ. Փիօ կը ներբողէ հայ ազգը որ «հաւատարիմ բարեկամն է եղած Ֆրանսայի»

Հեռագիրները հաղորդած էին որ Փարիզի մէջ բացուած է Հայ Տնտեսական Կեդրոն մը։ Վերջին թղթաբերով հետեւեալ մանրամասնութիւնները կ'ստանանք այդ մասին.—

28 Նոյեմբեր, երեքշաբթի օր ժամը 4ին տեղի ունեցաւ «Հայ Տնտեսական Կեդրոն»ի բացումը, Փարիզի Առեւտրական Սենեակի փարթամ և շքեղ սրահներուն մէջ, նախագահութեամբ Պ. Պլանի, որ եկած էր իբրեւ ներկայացուցիչը առեւտրական նախարարին։

Ներկաներուն մէջ կը գտնուէին բազմաթիւ երեսփոխաններ եւ ծերակուտականներ, ինչպէս և Փարիզի հայ առեւտրական դասու ներկայացուցիչները, նաև, Պ. Պ. Նորատունկեան, Խատիսեան և ուրիշ ծանօթ դէմքեր։ Հայերու թիւը կը հաշուէին քանի մը հարիւր հոգի։

Ներկայ էին նաև շատ մը մտաւորականներ և մամուլի ներկայացուցիչներ։

Փարիզի Առեւտր. ներկայացուցիչը բարի գալուստ մաղթեց հայ առեւտրականներուն։ Կիլիկիոյ և Սուրիոյ նախկին Մարզպան Պ. Փիօ պատմական տեղեկութիւններ տալով, ներբողեց հայ ազգը, որ հաւատարիմ բարեկամն եղած է Ֆրանսային և պարզեց բովանդակ աշխարհի հայ գաղութներուն վիճակը, մասնաւորապէս ծանրանալով Արեւելքի վրայ, «ուր ֆրանսական արտածումներու հարիւրէն երեսունը ապահովուած է շնորհիւ անոնց գործունէութեան»։ (Կեցցէ՛ ազգը և... առեւտուրը)։

Հրամանատար Խանզատեան, որ հիմնադիրն է այս ձեռնարկին, կարդաց Ընկերակցութեան և անոր գլխաւոր կազմութեան յայտարարութիւնը։ Ցետոյ իր հայրենակիցներուն անունով շնորհակալութիւն յայտնեց Սէնի առեւտրական դատարանի նախագահին՝ Պ. Ալպէռ Պիւիսոնի, որ բարեհաճած է ընդունիլ Հայ Տնտեսական Կեդրոնին նախագահութիւնը։

Ծերակուտական և նախկին նախարար Պ. Ժիւսթէն Կոտառ, որ հիմնադիր անդամներէն մէկն է, յորդորի խօսքեր ուղղեց այս ձեռնարկին հեղինակներէն հանգուցեալ Պ. Ժոռժ Լէկի և Պ. Անրի Լոռէնի յիշատակին, և ջերմապէս գովեց հայկական գաղութներուն տնտեսական հաւատարմութիւնը՝ հանդէպ Ֆրանսայի։

Ծանօթ առեւտրական Պ. Լեւոն Կիւլպէնկեան գրաւոր ճառով մը յանուն իր հայրենակիցներուն շնորհակալութիւն յայտնեց Ֆրանսայի և այն ֆրանսացի բարձր անձնաւորութեանց որոնք իրենց հովանաւորութիւնը և աջակցութիւնը ընծայած են այս ձեռնարկին։

Ֆրանսական թերթերն ալ տեղեկութիւններ տալով Հայ Տնտեսական Կեդրոնի կազմութեան մասին, կը շեշտեն թէ այն պահուն երբ տնտեսական տագնապը այնքան ազդած է ֆրանսական արտածումներուն վրայ, մեծ արժէք ունի «հայ հաւատարիմ ռահվիրաներու այս ջերմ աջակցութիւնը՝ ի նպաստ Ֆրանսայի տնտեսական ազդեցութեան»։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Աշխատանքները պիտի սկսին ամսոյս վերջերը եւ պիտի տեւեն մէկ տարի

Հովանաւորեալ երկիրներու տնտեսական բարգաւաճումին համար ծրագրուած նոր ձեռնարկները մեծ խանդավառութիւն յառաջացուցին ամենուրեք։ Մանաւանդ առեւտրական հրապարակի վրայ զգալի բարեյուսութիւն մը ստեղծուեցաւ։

Նաւահանգիստի ընդարձակման ծրագրին շուրջ տեղեկութիւններ քաղելու համար մեր խմբագիրներէն մէկը դիմած է ընկերութեան ընդհ. քարտուղարութեան և ստացած հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

«Նաւահանգիստի ընդարձակման ծրագրին շուրջ գրուածները ճիշդ են։ Կարելի է ամսոյս վերջերը արդէն սկսին աշխատանքները և տեւեն մէկ տարի։ Ընդլայնումը պիտի սկսի Գարանթինայէն եւ երկու աւազաններ պիտի շինուին. առաջինը՝ Գարանթինայի կողմէ պիտի յատկացուի խոշոր նաւերու, իսկ երկրորդը ներկայ նաւահանգիստի կից՝ փոքր նաւերու։ Ազատ նաւահանգիստի նպատակին համար Միւտէվէրի եզերքը պիտի կառուցուին ընդարձակ մթերանոցներ։ 1935ի սկիզբները աւարտած պիտի ըլլան աշխատանքները։ Իսկ երկաթուղագծի մասին դեռ մենք որոշ տեղեկութիւններ չունինք. ընդհանուր տնօրէնները կը վարեն այդ բանակցութիւնները»։

Առնուած է նաև կարծիքը կարգ մը յայտնի առեւտրականներու և տնտեսագէտներու որոնք չափազանց լաւատես արտայայտուած են այդ ծրագիրներու մասին և յոյս յայտնած որ նաւահանգիստի ընդարձակումով պիտի նուազին նաև Հօրի տուրքերը։ Բոլորն ալ սակայն համակարծիք են որ, առանց Պաղեստանի հետ համաձայնութեան այդ ծրագիրները յուսացուած արդիւնքը չպիտի կրնան տալ։

Այս գիտակցութեամբ է արդէն որ D. H. P.ի Ընդհ. Տնօրէնը մեկնած է Պաղեստան։

Ազգայնականութիւն, Միջազգայնականութիւն եւ Դաստիարակութիւն

Գ.

Միջազգային հասկացողութիւն ու գործակցութիւն բաղձալի ու փիլիսոփայական տեսակէտով բանաւոր ու գործնական է՛

Բայց արդեօք միջազգային հասկացողութիւնը և գործակցութիւնը իրապէս բանաւոր և գործնական է՛։

Քանի որ մարդիկ և մարդկային գործեր հետզհետէ իրարմէ կախեալ կ'ըլլան,— իւրաքանչիւր անհատ ուրիշ անհատներու հետ, իւրաքանչիւր խումբ ուրիշ խումբերու հետ, և վերջապէս իւրաքանչիւր ազգ ուրիշ ազգերու հետ սերտ միջկապակցութեան կը մտնէ,— այս միջկապակցութիւնը նկատի առնող յարմար աշխարհահայեացքի մը, ներկայ ընկերային խնդիրները ճիշդ եղածին պէս առնող յստակ նայուածքի մը, եւ զանոնք կառավարելու ընդունակ կարողութեան մը անհրաժեշտաբար պէտք կ'ըլլայ ստեղծուիլ։

Ներկայ ընկերային խրթին ու դժնդակ կացութիւնը գիտակցուելու կրող միակ յարմար ու բանաւոր կեցուածքը ինչպէս միջազգայնականութիւն նոյնպէս և միջազգային հասկացողութիւնն ու գործակցութիւնն է, որ հիմնուած ըլլայ փոխադարձ շահու և օգուտի հիման վրայ։

Ծայրայեղ ազգայնականութեան (chauvinism) գաղափարը արդի ընկերային կեանքի իրականութեանց այլ և չ... Շատ մը ծայրայեղ ազգայնականներ գէշ իրենց ազգայնամոլութիւնը հայրենասիրութիւն կոչելով կը կարծեն թէ այս կերպով այն ամէն բռնականութիւնները վեր բարձրացուցած կ'ըլլան եւ գովելի դիրք մը կրնան գրաւել։ Եւ սակայն, մերինին պէս ընկերային միացեալ ու ամբողջացումը եւ միջկապակցութիւնը յառաջացած և հետզհետէ ուժեղցող աշխարհի մը վրայ ազգային բացարձակ գերիշխանութեան սկզբունքը հետապնդող թէ ազգայնամոլութիւն մը անհատական բացարձակ գերիշխանութեան սկզբունքը յառաջադրող անիշխանութեան (anarchy or nihilism) հայեցողութեան չափ անբանաւոր ու անկիրարկելի է։

Անիշխանութեան ջատագովները (anarchist or nihilist) կը յայտարարեն թէ որեւէ անհատ մը անձնական բացարձակ ազատութեան տէր է և ըստ այնմ պէտք է վարուիլ։ Իւրաքանչիւր անհատ սոյն ըսել պէտք է ըլլայ իր վարքն ու բարքին տէրը։ Որեւէ անհատ մը իր ուզածին պէս ապրելու և շարժելու ազատութիւնը կառավարութեան և ուրիշներու կողմէ պէտք չէ կաշկանդուի։ Անիշխանականները այս վարդապետութիւնը զօրաւոր կերպով յառաջ մղելով կառավարութեան անհատին վրայ իշխելու իրաւունքը կը մերժեն։

Անիշխանութեան վարդապետութեան և ծայրայեղ ազգայնականութեան միջեւ կատարեալ նմանութիւն մը կայ կ'երեւի։ Ինչպէս որ անիշխանութեան մէջ իւրաքանչիւր անհատ ինքն իր անձին բացարձակ իշխանն է, և իր ինչ ընելը եւ չընելը որոշելու իրաւունքը մի միայն իրեն կը պատկանի, ճիշդ այնպէս ալ ծայրայեղ ազգայնականութեան հայեցողութեան համաձայն՝ իւրաքանչիւր ազգ ամէն տեսակէտով բացարձակ իշխան է, և ինչ ընելը ու չընելը որոշելու իրաւունքը մի միայն իրեն կը պատկանի։ Ինչպէս որ անիշխանութեան մէջ ըլլա՛յ կառավարութեան և ըլլա՛յ որեւէ անհատի մը կողմէ անձի մը վրայ իշխանութիւն բանեցնել սխալ է, ճիշդ այնպէս ալ ծայրայեղ ազգայնականութեան համաձայն՝ ըլլա՛յ ուրիշ ազգի մը կողմէ և ըլլա՛յ որեւէ միջազգային կազմակերպութեան մը կողմէ ազգի մը վրայ իշխանութիւն կամ ազդեցութիւն բանեցնել սխալ է։ Արդարև, այս հայեցողութիւններէն երկուքն ալ կատարեալ անիշխանութիւն է, միայն այն տարբերութեամբ որ մէկը կը կիրարկուի անձերուն, իսկ միւսը ազգերուն։

Բայց, ինչպէս որ պատմութեան դէպքերը ցուցուցած են թէ ուրիշ անհատներու հետ ընկերային յարաբերութեան մէջ գտնուող իւրաքանչիւր անհատի մասնաւոր ապահովութիւնը, բանաւոր ազատութիւնը և արդիւնաբեր գործունէութիւնը ապահովելու համար քաղաքային օրէնքներ ու վարչական կազմակերպութիւններ պէտք են, ճիշդ այնպէս ալ ամբողջանալով համաշխարհային միութեան մը վերածուած մարդկային ընկերութիւնը կազմող իւրաքանչիւր ազգի ընդհանուր ապահովութիւնը և արդիւնաբեր գործունէութիւնը ապահովելու համար միջազգային օրէնքներ ու կազմակերպութիւններ անհրաժեշտ դարձած են։ Եւ ինչպէս որ ակար անհատ մը զօրաւոր անհատի մը յարձակումէն ազատելու համար կառավարութեան կողմէ ապահովուած ուժի միջոցաւ հաստատուած քաղաքային օրէնքներու գործադրումը պէտք է, ակար ազգ մը զօրաւոր ազգի մը յարձակումէն ազատելու համար ալ միջազգային կազմակերպեալ վարչութեան մը կողմէ հաստատուած ուժի մը միջոցաւ միջազգային օրէնքներու գործադրումը անհրաժեշտ դարձած է։ Ի պահանջել հարկին, ներկայ զէնքերն ու թնդանօթները կարելի է գործածել այս նպատակաւ և ակար ազգերը պաշտպանելու համար։

Վերջապէս, ամէն տարակոյսէ վեր է թէ մեր արդի ընկերութեան պէս արագ կերպով միանալով ամբողջացող եւ միջկապակցութիւնը ուժեղցող մարդկութեան մը համար համապատասխան օրէնքներով կառավարուող միջ-ազգային հասկացողութենէն զատ բանաւոր ու գործնական ոչինչ կրնայ ըլլալ։

Իրաւ է թէ ինչպէս անհատներ՝ նոյնպէս ազգեր մէկ օրէն միւսը հրեշտակներ չպիտի դառնան և ինչպէս միջանհատական ու միջհամայնքային՝ նոյնպէս և միջազգային վէճեր թերեւս միշտ պիտի ծագին, և սակայն առանց՝ նոյն իսկ առանց զէնքի դիմելու՝ լաւ կազմակերպուած և հեղինակութիւն ունեցող միջ-ազգային արդարութեան ատեանի մը վճիռով խաղաղասիրաբար օր մը պիտի կրնան լուծուիլ։

Այո, ուշ կամ կանուխ Ազգերու Համաշխարհային Ընկերակցութեան և Միջազգային Արդարութեան Տեւական Խորհրդոյն Ատեանի պէս համապատասխան ուժեղ զօրաւոր ու հեղինակաւոր համաշխարհային կազմակերպութիւններ բոլոր հասարակաց խնդիրներն ու վէճերը պիտի կարգադրեն լուծել և պէտք է լուծեն։ Տարբեր ազգ վարուելակերպ անտարբերաբար ունիլ լայնածաւալ և սեւիլ կործանարար ընդհանուր պատերազմ մը պիտի տասնորդէ, և այսպիսի պատերազմ մը միանալով ամբողջացած և միջկապակցութիւն հաստատուած մարդկային ընկերութեան մը համար պարզապէս յիմար ու ողբալի անձնասպանութիւն բան պիտի ըլլայ։

Միթէ միջազգային հասկացողութեան ու գործակցութեան չգոյութեան պատճառաւ չէ՞ր որ ամբողջ մարդկային ընկերութիւնը դարերով տանջուեցաւ ու քանդուեցաւ, և դժբախտաբար մանաւանդ մեր ազգն ու երկիրը ամենաշատ քանդուեցաւ, և դժբախտաբար մանաւանդ մեր ազգն ու երկիրը ամենաշատ քանդուողներուն գլուխը չէ՛ կանգնիր։

Ուրեմն այս դառն փորձառութեանց ու եղելութեանց առջեւ համարձակօրէն կրնանք պնդել թէ բոլոր երկիրներու նոր սերունդներուն միջեւ բանաւոր ու առողջ միջազգայնական մտածելակերպ ու գործելակերպ մը ազդուօրէն իրականացնելու համար հիւս սերունդներու լուրջ ու կանոնաւոր կերպով աշխատիլը այլեւս սրբազան պարտականութիւն մը դարձած է։ Եւ ամէն ոք այս ուղղութեամբ ընելիք շատ բաներ ունի, եթէ ուզէ իր պարտականութեան ու պատասխանատուութեան բաժինը բերել։

Եթէ խնդրոյն գիտական ու փիլիսոփայական տեսակէտէն ալ նոյնքան միջազգային հասկացողութեան ու համերաշխ գործակցութեան խիստ բնական, բանաւոր, գործնական ու անհրաժեշտ ըլլալը կը տեսնենք։

Տօքթ. Փրլ. Ժ. Ա. ՓԱՓԻԿԵԱՆ

(Շար.) (3)

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՓՈԹՈՐԻԿԻ ԱՒԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Անտուն ժողովուրդը լեցուած մզկիթներու մէջ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԽԵՂԴՈՒԱԾՆԵՐ ԵՒ ԿՈՐՍՈՒԱԾՆԵՐ ՄԵԾ ԹԻՒՈՎ ՆԱՒԵՐ ԵՒ ՆԱՒԱԿՆԵՐ ԸՆԿՂՄԱԾ

ՍԱՄՍՈՆ.— Սամսոնի մէջ մինչեւ հիմա չտեսնուած փոթորիկը երէկուընէ ի վեր կը շարունակուի։ Քաղաքը ցերեկ ատեն անհասկնալի ապառնալիքի մը տակ կը գտնուի կարծես, լոյսերու բարձրութենէն շատ իջած սեւ երկինքի մը տակ եւ կատաղութեամբ ամբողջովին փրփրած ծովուն դէմ։ Փոթորիկը զարհուրելի օրէն կը գոռայ մանաւանդ գիշերները։

Նաւահանգիստ գտնուած 30 հատ մարդատար շոգենաւեր, զոյգ կայմով 12 հատ առագաստանաւեր եւ 15 ձկնորսական նաւակներ դէպի Տէրպէնտ քշուած և ժայռերուն զարնուելով կտոր կտոր եղած են։ Ծովեզերքի երկայնքը կը լողան մեծ քանակութեամբ նաւի խլեակներ, առեւտրական ապրանքներ եւ զանազան իրեր։ Խորտակուած նաւերէն ոմանք քարիւղով եւ ալիւրով բեռնաւորուած էին։

Նիւթական վնասէն զատ, մարդկային կորուստ կարեւոր կան։ Մինչեւ հիմա 17 խեղդուածներ ճանչցուած են, 150 հոգիէն ալ լուր չկայ։ Ըրմաք թաղը ամբողջութեամբ ալիքներու խուժումին ենթարկուած է եւ բազմաթիւ տուներ ջուրին տակ թաղուած, մէկ մասն ալ փլած ու քշուած են։ Նիւթական վնասը 300 հազար ոսկիէ աւելի կ'երեւայ։

Անտուն մնացած ժողովուրդը մզկիթները լեցուած է։ Ձմեռը իր բոլոր խստութեամբ եկած է արդէն եւ ձիւն կը տեղայ։ Այս վիճակին մէջ, կառավարութիւնը, թաղապետութիւնը, Խալքը եւ ուրիշ կազմակերպութիւններ աղէտեալները պաշտպանելու գործին լծուած են։ Վիրաւորները հիւանդանոց տարուած են, անօթի եւ մերկ մնացող բազմութեան համար հանգանակութիւն կը կատարուի։ Կարմիր Մահիկն ալ կեդրոնէն օժանդակութիւն ուզած է։

ՍԻՆՈՊ.— Սեւ Ծովի մէջ երեք օրէ ի վեր շարունակուող փոթորիկին հետեւանքով, շատ մը նաւեր մեր նաւահանգիստը ապաստանած են։ Հեռագրական հաղորդակցութիւնը շարունակ կ'ընդհատուի։ Սրնապի եւ Պոյապատի լեռներուն մէջ կը ձիւնէ. քաղաքին մէջն ալ երբեմն ձիւն կը տեղայ։

ՍԱՄՍՈՆ.— Անցեալ օր, ժամը 9ին սկսեալ, սոսկալի փոթորիկ մը ծայր տուաւ եւ մինչեւ երէկ շարունակուեցաւ ամբողջ սաստկութեամբ։ 60 տարիէ ի վեր այսքան բուռն փոթորիկ տեսնուած չէր, ինչպէս կը վկայեն այստեղի ծերունիները։

Ծովին վրայ շատ մը արկածներ տեղի ունեցած են, և ծովեզերքը լեցուած է բեկորներով։ Այս բեկորներուն մէջ երեք դիակ գտնուած է։ Մինչեւ հիմա ընկղմած առագաստանաւերուն եւ շոգենաւերուն թիւը 70ի կը հասնի։

Ալիքները 30 տուներ քանդած, կարգ մը տուներ ալ քշած տարած են։ Այս ձեւով կորսուած անձերուն թիւը 30ի կը հասնի։ Իսկ նաւերու եւ նաւակներու մէջ 100է աւելի անձեր կորսուած են։ Անցած գիշեր փոթորիկը այնքան սաստիկ էր որ, Սամսոն—Զարշամպա ծովեզերեայ երկաթուղիին մէկ մասն անգամ քանդեց։ Ճամբուն վրայ գտնուող կարգ մը վագոններ տապալեցան եւ ծով գլորեցան, երկու շոգեկառքեր չկրցան բանիլ։ Կարգ մը շոգենաւեր փախան նաւահանգիստէն։

ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Փոթորիկը կը շարունակուի ամբողջ սաստկութեամբ։ Սեւ ծովի եզերքի բոլոր քաղաքները վնասուած են։ Մասնաւորապէս Տրապիզոն, Կէօրէլէ, Թիրէպոլու, Կիրասոն, Օրտու, Ֆաթսա, Իւնյէ։ Թէրմէ եւ Սամսոն շատ բուռն յարձակումներու ենթարկուած են ալիքներու կողմէ։ Ծովէն զատ, ցամաքի վրայ ալ քանդումներ կան։

Կիւլ Ճեմալ շոգենաւը որ Տրապիզոն կուգար, դժուարաւ կրցաւ Փալաթհանէ փախիլ։ Միւս մեծ շոգենաւերն ալ բացերը կը պտտին, 150ական թօնոնոց երկու քարիւղի նաւեր զարնուեցան նաւահանգիստի պատուարին եւ կտոր կտոր եղան։ Քարիւղ բեռցած մեծ նաւ մըն ալ ծակեցաւ եւ օգնութիւն ուզեց։ Նաւաստիները կրցան ազատիլ։

Զուիցերիա կը վախնայ պատերազմէ

ԵԹԷ. ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԲՌՆԱԲԱՐԷ ԻՐ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ...

ՑՈՒՐԻԽ.— Անգլիական թերթերը վերջերս գրած էին թէ Գերմանիա գաղտնօրէն կը զինուի և օր մը յանկարծ գործի պիտի ձեռնարկէ։ Ցետոյ կ'աւելցնէին թէ Գերմանիա Զուիցերիան կոխելով պիտի յարձակի Ֆրանսայի վրայ, որովհետեւ Պելժիոյ և Ալզաս Լլորէնի սահմանները շատ ուժով ամրացուած են, և հետեւաբար կարելի չէ պիտի հոնկէ անցնիլ։

Այս հրատարակութիւնները մեծ յուզում առաջ բերին և Զուիցերիա սկսաւ զինուորական պատրաստութիւններ տեսնել և ռազմափորձեր կատարել։ Զուիցերիոյ համադաշնակցութեան նախագահը, սակայն, հետեւեալ յայտարարութեամբ հանդարտեցուց վրդոված մտքերը։

—«Ստիպուած ենք զգոյշ գտնուիլ ինչպէս արտաքին, նոյնպէս ալ ներքին թշնամիներուն դէմ։ Արտասահմանի դէմ կ'ըսեմ, որովհետեւ միջազգային բոլոր խորհրդաժողովները ձախողեցան, և այս պատճառաւ միայն մեզի ապաւինելու ենք»։

Նախագահը յետոյ բոլոր հայրենակիցները հրաւիրեց օգնելու ազգային պաշտպանութեան գործին։

Պատերազմական նախարարն ալ յայտարարութիւն մը ընելով ըսաւ թէ Զուիցերիա խաղաղասէր է, բայց չպիտի հանդուրժէ որ բռնաբարուի իր հողը։

—«Եթէ, — ըսաւ, — Եւրոպայի մէջ պատերազմ ծագի, բոլոր յարձակողները պէտք է գիտնան թէ ի վիճակի ենք ետ մղելու մեր հողին վրայ կատարուելիք բոլոր յարձակումները։ Մեր շրջապատի ազգերը եթէ կ'ուզեն այս համոզումը այն ատեն պիտի թողուն որ մենք հանգիստ ապրինք խաղաղութեան մէջ»։

Եթէ պատերազմ ծագի

Ի՞նչ պիտի ընէ Յունաստան

Աթէնքի Անէքսարթիթոս այս մասին հարցարան մը բացած է։ Ընդդիմադիր կուսակցապետ Գաֆանտարիս հետեւեալ պատասխանը տուած է.

— Շատ միամիտ են անոնք որ կը հաւատան թէ կարելի է յաւիտենական խաղաղութիւն ապահովել։ Այսօր վտանգաւոր շրջակէտի վրայ կը գտնուինք։ Բայց և այնպէս, կը յուսամ թէ պիտի կարենանք անցնիլ այս կէտէն, առանց արիւնոտ պատերազմներ ունենալու։

Գերմանիա, որմէ կը կարծուի թէ պիտի գայ պատերազմը, այսօր անպատրաստ է, և եթէ Հիթլէր ուզէ իսկ, չի պիտի կարենայ պատերազմ առաջ բերել։ Ցեղթական ազգերն ալ գոհ են կացութենէն և չեն ուզեր փոխել զայն։ Արդէն, ազգերը հոգեպէս պատրաստ չեն նոր պատերազմի մը։

Մէկ խօսքով, մօտ ատենէն պատերազմի վտանգ չկայ։ Իսկ եթէ, հակառակ

ԾԵԾԻ ԾԱԳՈՒՄՆ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ ՄԵԾ ՄԱՐԴՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ
ԾԵԾԻ ՇՈՒՐՋ

Ծեծը այնքան հին է, որքան մարդը։ Գիտուն մը՝ անցածները իր հրատարակած մէկ գիրքին մէջ կ'ըսէ որ երբ մարդուն Թիւը եղաւ երկու այնքան հի վրայ, ծեծը գոյութիւն ունեցաւ, որովհետև, կ'ըսէ գիտունը, ուրախութիւնն ու տառապանքը ինչպէս կը բըխին մեր ջղային սարսռական փոփոխութիւններէն, նոյնպէս ալ սիրաբանելն ու կռուիլը մարդուն ամենաբնական մէկ պէտքն է։

Ծեծի ամենաթեթև տեսակը ձեռքի հարուածն է, որ ունի իր մասնաւոր պատմութիւնը։ Մինչև անգամ, յայտնի իրաւագէտ մը Սթիֆիուս անուն, առանձին գիրք մը հրատարակած է այս մասին։ Նոյն գրքին մէջ, Սթիֆիուս ծեծի մասին կարգ մը հարցումներ կ'ընէ և պատասխաններ կուտայ. օրինակի համար, ամուսին մը կրնա՞յ ծեծել իր կինը, առանց ամուսնալուծման պատճառ տրուելու անոր կողմէ. հայր մը 12 տարեկանէն աւելի եղող աղջիկ կրնա՞յ հարուածել. մաս չունեցող ձեռք մը կրնա՞յ հարուած տալ։

Հարցումներուն աւելի հետաքրքրականը դեռ կայ սակայն։

Դատաւոր մը, ձեռքի հարուած մը տուած ըլլալուն համար եթէ մարդ մը 5 ոսկիի դատապարտէ, դատապարտեալը կրնա՞յ հարուած մ'ալ տալ դատաւորին, 10 ոսկի տուգանք վճարելու գնով։

Ինչպէս ըսինք, ծեծը, կամ աւելի ճիշդը ձեռքի հարուածը, որ հիմա նախատինքի նշան կը նկատուի և պատիժ ենթակայ, պատմութեան մէջ յաճախ նկատուած է օրհնութեան և նշան։ Հաւատքի Թաւենք պատմութենէն զանազան փաստեր։ Երբեմն ալ ծեծը որպէս ընդհանուր ազգային սովորութիւն ինչ ինչ առիթներով գործածուած է։ Օրինակի համար հին հռովմայեցիները երբ կ'ազատէին ստրուկ մը, ձեռքի հարուած մը կուտային անոր։ Միջին դարուն Թագաւոր մը կամ իշխան մը, եթէ իր հպատակներէն մէկուն ազնուականութեան տիտղոս մը տալ կ'ուզէր, անոր ձեռքի հարուած մը կուտար, բայց ուշքելով որ զմիայն ինձմէ ծեծ ստանալու հանդուրժելու ես, ուրիշներէն չէ։ Կարգ մը երկիրներու մէջ, ասպետութենէն խալիֆայութեան բարձրանալու համար վարպետէն հարուած մը ստանալը անհրաժեշտ է։

Ֆրանսայի Թուլուզ քաղաքին մէջ, ժամանակին շատ զարմանալի սովորութիւն մը կար։ Ցորութեան տօնին առաջին օրը, հրեայ մը կ'ընտրէին և իբր պատիժ հրեաներու կողմէ Քրիստոսի ենթարկուած չարչարանքներուն առթիւ, այդ հրեային եկեղեցիին մէջ ծեծ կը քաշէին. իւրաքանչիւր հաւատացեալ պարտաւոր էր հարուած մը իջեցնել անոր վրայ։ 1012ին, երբ այս սովորութիւնը կը գործադրուէր Թուլուզի եկեղեցիին մէջ, այնքան ուժգին հարուած մը տուաւ հրեան իր գլխուն վրայ, որ ուղեղը գանկէն դուրս հոսեցաւ և մեռաւ։ Մինչև 15րդ դար շարունակուեցաւ այս սովորութիւնը։

Գոլթիկ ծովու եզերեայ մասերուն մէջ, ...ներ մայր մը իր հարսին առաջին անգամ իր տունը ոտք կոխելուն հարուած մը կ'իջեցնէ անոր երեսին, իսկ հարսն ալ այդ միջոցին հարուածը կը փոխադարձէ սկեսրոջ։

Ֆրանսայի Պրեթանիա նահանգին մէջ, փեսան պսակի միջոցին հարուած մը տալով հարսին կ'ըսէ. «եթէ գիս բարկացնես, այս է սպասելիքդ»։ Ասկէ անմիջապէս վերջ, փեսան հարսին երեսին համբոյր մը դրոշմելով կ'ըսէ. «եթէ ինծի լաւ նայելու ըլլաս, սպասելիքդ այս է»։ Իսկ օր մ'ալ, կ'ըսեն, Պրէթանեցի երիտասարդ մը կ'ամուսնանար օտարուհիի մը հետ որ բոլորովին անծանօթ էր անոնց սովորութեանց։ Պսակի ժամանակ փեսան հարուած մը կ'իջեցնէ հարսի երեսին և կ'ըսէ. «եթէ գիս բարկացնես, սպասելիքդ այս է»։ Օտարուհին առանց սպասելու համբոյրը, ամուսնոյն երեսին հարուած մ'ալ ինք իջեցնելով կ'ըսէ «եթէ դուն զարնես, իմ ձեռքերս առնձ չեն մողվի՞ր եւ դուն ալ ինծմէ այս կը սպասես»։

Ըստ ներկայ օրէնքներու հարուածը զարնողը կը՝ վճարէ տուգանք, սակայն պատմութեան մէջ անգամ մը աւելի հակառակը պատահած է։ Մեքսիկայի Թագաւորը Բէվէլլակիզէսօ օր մը օրիորդի մը հարուած մը կ'առնէ, Թագաւորը շատ զոհ կը մնայ և 300 տոլար տեսակ կը յանձնէ աղջկան։

Մեր յիշած ծեծի անհշան դէպքերէն զատ կան նաև պատմութեան անցած ծեծեր։ Օր մը կայսր Շարլըման երբ Անվէրս կ'երթար, վերջէն Սպանիոյ կայսր անուանուող տղան Ֆիլիփ, 10 տարեկան, չարքէն տրուած բարեւներու գլխարկը հանելով պատասխան չտալը կը տեսնէ. իսկոյն դառնալով տղուն. «կը տեսնեմ որ պալատական մարդավարը քեզի սորվեցուած չէ՝ թէ ինչպէ՞ս բարև պիտի տաս. կեցիր ես քեզի շուտով կը սորվեցնեմ» և հարուածը կ'իջեցնէ որդւոն գլխին։

Ինչպէս ծանօթ է Անգլիոյ նշանաւոր Թագուհին, Էլիզապէթ կը սիրէր պալատականներէն քոնթ Էսսէքս։ Երկուքին միջև սիրային յարաբերութեանց մասին կը խօսուէր։ Օր մը, Թագուհին նախանձի երեսէն քոնթին այն տեսակ ապտակ մը զարկաւ որ, վերջէն, այդ դէպքը վերջացաւ քոնթի մահուամբ։

Թուրքաստա պատերազմներու առթիւ շատ անգամ անունը յիշուող զօրավար Հէթման Մազէբբա երկար մօրուք մը ունի եղեր։ Ռուսիոյ կերպարանքը կատարել ուզող Մեծն Պետրոս այս երկար մօրուքը չէր սիրեր և Մազէբբային հրամայած էր որ կտրել տայ զայն։ Սակայն զօրավարը կերպով մը չէր հրաժարեր իր մօրուքէն, որով Մեծն Պետրոսի հրամանը չէր գործադրուած։ Ասոր վրայ բարկանալով Թագաւորը ապտակ մը իջեցուց Մազէբբային։ Այս ապտակը պատճառ եղաւ որ Մազէբբա Շուէտի Թագաւոր Շարլին միանալով Մեծն Պետրոսի դէմ պատերազմի և ահագին փորձանքի մատնէ զայն։

Ռուսիոյ Քորուհին երկրորդ Կատարինէի գահ բարձրանալն ալ ծեծի շնորհիւ եղած է։ Կատարինէն ռուսական բանակին մէջ կ'աշխատէր շատ մը Բրուսիացի պաշտօնեայ... Ամուսինն երրորդ Պետրոս կ'ատարկէր, սակայն ... չէր ըներ։ Օր մը բարկացած ամուսինը հարուած մը տուած էր Կատարինէին։ Ասոր վրայ Կատարինէ իր սիրականին Օրլովի հետ համաձայնելով դաւադրած էր ամուսնոյն դէմ և Պետրոսը խեղդուելով մեռած, Կատարինէն ալ բարձրացած էր գահ։

Ամսթէրտամի մէջ ալ պատահած է ծեծի տխուր դէպք մը։ Հին բանակիր մը Նյու... դարձած է հարուածի մը պատճառաւ։ Ինքնիրեն վստահող անգլիացի մը մինչև Ամսթէրտամ երթալով ուզած է մըցիլ այդ բանակիրին հետ։ Նախ անգլիացին հարուած մը տուած է բանակիրին, սակայն այս վերջինը միայն այտերը քերելով գլուխ առած է։ Երբ կարգը եկած է բանակիրին, մէկ հարուածով անգլիացին ղրկած է անդրաշխարհ։

ամէն բանի, պատերազմ ծագի, Յունաստան ալ խառնուելու է չհասկնալ անոր։ Բայց գլուխ որ ... մեր ձեռքը չէ և եթէ մեր վրայ յարձակում գործուի, պիտի պաշտպանենք մեր երկիրը։

Ընդդիմադիր կուսակցապետներէն Փափանաստասիու ըսած է. — Կասկած չկայ թէ խաղաղութիւնը վտանգի տակ է։ Բայց և այնպէս, ամէն ինչ Գերմանիայէն կախուած է։ Պատերազմը անխուսափելի է այն օրը, երբ Հիթլեր դպչի Վերսայլի դաշնագրին։ Յունաստան պէտք է չէզոք մնայ և Թուրք և հելլէն ... Եուկօ-Սլաւիոյ հետ մեր բարեկամութիւնը և Պուլկարիոյ հետ մեր յարաբերութեանց բարելաւումը կը թելադրեն այս տեսակ դիրք մը։ Վերջին հրատարակութիւններ եղան ի նպաստ Յունաստանի սպառազինման ... Կը կարծեմ թէ չափազանցուած են այս մասին յայտնուած մտահոգութիւնները։

ԶԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ԳԻՒՏ ՄԸ

ՌԷՕՆԹԳԷՆԵԱՆ ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՒ ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջերս Լոնտոնի մէջ տեղի ունեցաւ գիտական համաժողով մը, որուն կը մասնակցէին անուանի մասնագէտներ։ Համաժողովը ի մէջ այլոց ... նաև հետևեալ որոշումը, որ ամբողջ աշխարհի ուշադրութիւնը գրաւեց. —

«Աշխարհի բոլոր բժիշկներուն կը յայտնենք թէ ամերիկացի գիտուններ Միլէր և Մորկան, ինչպէս և Կոլաէմպ և Ճոյսս Ճէլձմէն, հաստատած ու փաստած են որ ռէօնթկէնեան ճառագայթներու միջոցաւ կարելի է սեռային մեծ փոփոխութիւններ առաջ բերել։ Ռէօնթկէնեան ճառագայթներու միջոցաւ բժշկող բոլոր բժիշկներուն կը յանձնարարենք շատ ուշադիր ըլլալ իրենց կիրարկումի միջոցին, որովհետեւ ներկայիս ոչ ոք կրնայ գիտնալ թէ ռէօնթկէնեան ճառագայթներու կիրարկումով մարդկութեան ապագայ սերունդներուն վրայ ինչ փոփոխութիւններ առաջ պիտի գան»։

Այս որոշումը կարեւոր նախազգուշացում մըն է բոլոր այն բժիշկներուն համար, որոնք ռէօնթկէնեան ճառագայթները կը գործածեն որպէս դարման։ Ան մեզի կը յայտնէ որ գիտուններ մեծ գիւտեր ըրած են ռէօնթկէնեան ճառագայթներու ուժին մասին։ Գիւտեր կամ մէջբերող հաւաստած գաղտնիքներ, որոնք բարձրերէն կը չնախազգացեն բժշկական աշխարհը։

Դեռ վաղուց ծանօթ է որ այս ճառագայթները մարդուն մէջ կրնան խըլիրդ (քանսէր) առաջ բերել, բայց միանգամայն բժշկել հիւանդ մարդը։ Այդ ճառագայթներուն առաջ բերած խլիրդը միեւնոյն ատեն կը դարմանուի նոյն ճառագայթներու շնորհիւ։

Բայց, վերոյիշեալ ամերիկացի բըժիշկները իրենց նորագոյն գիւտերով երեւան կը հանեն ռէօնթկէնեան ճառագայթներու ցարդ անծանօթ մնացած մէկ յատկութիւնը։ Այսպէս, այդ ճառագայթները ի վիճակի են հիմնովին փոխելու մարդուն, բոյսին ու կենդանիին բոլոր մասնայատկութիւնները։ Այս ձեւով, ռէօնթկէնեան ճառագայթները կը դառնան ամենամեծ և ամենազօր մանուկ ուժերու կարգին։

Միլէրի, Մորկանի, Ճօյսոնի և Կոլաէմպի փորձերը գիտուններու ... են զգայացունց արդիւնքներու։ Այսպէս ճանճ մը, ռէօնթկէնեան ճառագայթներու ազդեցութեան տակ, ամբողջովին փոխած է իր տեսքը ու փոփոխուած բոլորովին տարբեր ցեղի ճանճի մը։ Երիտասարդ ճանճը նոյն ճառագայթներուն եթէ ենթարկուի, կը փոխուի ուրիշ ցեղի միջատի, յաճախ նոյնիսկ առանց վնասուելու առողջութեան և մարմնական բարգաւաճման տեսակէտով։

Ռէօնթկէնեան ճառագայթները ճանճերուն միայն արտաքին երեւոյթին չէ որ կ'ազդեն։ Անոնց գոյնն ալ կը փոխուի։ Կը կարմրին կամ կը սեւնան։ Ճանճերէն ոմանց ոտքերուն Թիւը կրկնապատկուած է, իսկ ուրիշներ կորսնցուցած են իրենց ոտքերը։

Հետաքրքրական է որ ռէօնթկէնեան ճառագայթները զանազան ձեւերով ազդած են ճանճերուն ու տարբեր փոփոխութիւններ պատճառած են անոնց։

Ամերիկայի և Գերմանիոյ մէջ գիտուններու կատարած փորձերը ցոյց կուտան թէ ձեռք ձգուած է գիտական մեծագոյն գիւտերէն մէկը։ Այս ինքն՝ բոյսերու, կենդանիներու և մարդոց վրայ արուեստական կերպով երևան բերել սեռային փոփոխութիւններ։

Միլէր և Մորկան միաժամանակ ապացուցած են թէ ատոմը և cosmique ճառագայթները ռէօնթկէնեան ճառագայթներու յատկութիւնն ու կարողութիւնը ունին։ Այսինքն՝ կրնան արդիւնքներու սեռային կազմերուն վրայ ազդել ու զանոնք փոխել։

Շատ բնական է որ այս զգայացունց գիւտին շնորհիւ պիտի լուծուի բնութեան մեծագոյն գաղտնիքը։ — Ինչպէս է որ երեւան եկած են աշխարհի վրայ (գուցէ և ուրիշ մոլորակներու, ինչպէս կը պնդեն գիտուններէն ոմանք) զանազան ցեղեր ու սեռեր։

Ռէօնթկէնեան ճառագայթներու մասին կատարուած այս նորագոյն գիւտը հաստատած է միայն մէկ նոր մեթոտ — սեռային ինքնութեանց կամ յատկութեանց փոփոխման բնական ձեւ։ Կասկած չկայ, որ բնութիւնը ունի նաև ուրիշ շատ մը միջոցներ, մեզի համար դեռ եւս թագուն ուժեր, որոնք սեռային կամ ցեղային փոփոխութիւններ կ'առաջացնեն։ Այսպիսի միջոցներ են, օրինակ, բարձր ջերմաստիճանը, տարրական տարրերը, ևայլն։

Այն ինչ որ գտած են գերման գիտուններ ռէօնթկէնեան ճառագայթներու յատկութեանց մասին, կուտան նոր մասնագիտութիւն մը։ Ծանօթ էր որ, 20 տարիէ ի վեր բուժուած կ'ըլլայ (հարկ է տարբերութիւն մը դնել ռէօնթկէնեան ճառագայթներով կատարուած բժշկումին և ռէօնթկէնեան ճառագայթներով կատարուած բժշկական քննութեանց և ախտաճանաչման միջեւ)։ Հիմա հարց մը կը ծագի. — Ի՞նչ փոփոխութիւն պիտի կրեն և ի՞նչ ձեւով երեւան պիտի գան զաւակներն ու թոռները այն մարդոց որոնք, երկար կամ քիչ ժամանակով ռէօնթկէնեան ճառագայթներու ենթարկուած են։

Միլէր կը խորհի թէ ռէօնթկէնեան ճառագայթները շատ դիւրաւ կրնան սեռային կամ ցեղային լուրջ փոփոխութիւններ առաջ բերել՝ ռէօնթկէնի ենթարկուած մարդոց երրորդ կամ չորրորդ սերունդներուն վրայ։ Այսպէս, շատ դիւրաւ կարող է պատահիլ որ երրորդ կամ չորրորդ սերունդը ունենայ բոլորովին կապոյտ մորթ՝ փոխանակ ճերմակի, կամ այդ մարդիկը ունենան երկուքի չորսական ձեռքեր, և կամ անոնց խելքը նուազի կամ աւելնայ և ն.։

Հարկ է, ուրեմն, սպասել, դեռ 20—30 տարի, մինչեւ որ ծնի երրորդ կամ չորրորդ սերունդը այն մարդոց, որոնք վերջին քսան տարիներու ընթացքին ռէօնթկէնեան ճառագայթներով բժշկուած են։

Այսօր նման սերունդ մը չկայ տակաւին։ Որովհետեւ այդ ճառագայթներով բժշկուած են վերջին քսան տարիներուն ընթացքին։ Ուրեմն, ինչպէս ըսինք, քսան կամ երեսուն տարի վերջ պիտի կարենանք գիտնալ թէ ռէօնթկէնեան ճառագայթները իրապէս ի՞նչ փոփոխութիւններ ի գործ պիտի դնեն ցեղային փոփոխութեանց տեսակէտով։ Այն ատեն պիտի անենք թէ իրաւունք ունէ՞ր Լոնտոնի վերջին գիտական համաժողովը բոլոր բժիշկներուն յանձնարարելու ուշադիր ըլլալ՝ ռէօնթկէնեան ճառագայթներու գործածման մէջ։

Հ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ազարակի (Մեղրիի օրջան) եւ Փիրդովդանի (Զանգեզուրի օրջան)ի մէջ կատարուած հանքախուզական աշխատանքները, ինչպէս գրեցինք, երեւան հանած են պղինձի եւ արճիճի հսկայ պաշար։

Գտնուած հանքերու մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի Մոսկուայի մէջ։

Ս. Տէր Գաբրիէլեանի զեկոյցին վրայ, Ռուսիոյ ծանր արդիւնաբերութեան գործավար Գիւեսկով հրամայեց գիտական արշաւախումբ մը ղրկել Հայաստան։ Այս արշաւախումբին մէջ կը մտնեն Դուկ, Շուլման, Բայեան, Բրավերման, Ռուսակով, Աւետիսեան (մասնագէտ), Կոզին (երկրաբան), Ա. Զոհրաբեան, Օկուճի Կարապետեան (երկրաբան), Լուրիէ, Գրուշեւօ, Ցովհաննիսեան։

Արշաւախումբին նախագահը, Դուկ, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ Երեւանի մէջ (Խորհրդային Հայաստան Նոյեմբեր 6 թուին)։

— Մեր արշաւախումբին տրուած պաշտօնն էր հետազօտել Ազարակի, Զանգեզուրի, Ալլահվերդիի հանքերը, պղինձի, անագի եւ արճիճի պաշարը, ու ուսումնասիրել Ղափանի եւ Ալլահվերդիի հանքային գործարաններու վիճակը։ Հետազօտութեանց եւ ուսումնասիրութեան նպատակն էր պարզել Հայաստանի պղինձի արդիւնաբերական աշխատանքին բուլուրեան պատճառները, եւ գործնական միջոցներ ցոյց տալ զօրացնելու համար այդ աշխատանքները։

Արշաւախումբը նոյեմբեր 6էն մինչեւ 24 կը գտնուէր Ազարակի եւ Փիրդովդանի մէջ։ Այնտեղ հետազօտեց հանքերը եւ մանրամասն ծանօթացաւ երկրաբանական կատարուած քննութեանց։

Արշաւախումբին նախնական եզրակացութիւնը այս է.— Ազարակի մէջ երկրաբանական քննութիւնները պէտք կ'ընթանան։ Հայաստանի երկրաբանական աշխատանքներու բոլոր ղեկավարութեան պատճառով, ներկայ տրուած հետազօտութեանց ծրագիրը կատարուած է անընդհատ չափով մը միայն։ Հում հանքերու տարբաղադրական քննութիւնը կը կատարուի պատահաբար։

Կասկած չկայ, որ մեծ արժէք կը ներկայացնեն Ազարակի հանքերը, թէրեւս պղինձի եւ արճիճի արդիւնաբերական նիւթ։ Այժմ կ'ուսանէ ... Հայաստանի հանքային հարստութիւնները, համեմատելով Ռուսականի, Գրուզիոյ եւ Բագրատունիի կողմէ 1931ին գնահատուած պաշարին (500 000 տակառաչափ արճիճ), կես առ կես աւելի են այսինքն բաց մեր գնահատութեան 700000 տակառաչափ պղինձ եւ նոյնքան յաւելումով արճիճ։

Ասկից զատ, գտնուած են հանքեր, որոնք աւելի բարձր քանակով (0.7—0 8 առ հարիւր) արճիճ կը պարունակեն։ 1934ին եւս աւելի կատարեալ քննութիւն մը պիտի կատարուի Ազարակի մէջ, ճշդելու համար հանքերուն լրիւ պաշարը։

Մեր արշաւախումբը մշակած է այդ աշխատանքներուն մանրամասն ծրագիրը երկրաբանական եւ կազմակերպչական տեսակէտով։

Պէտք է ըսել, որ հետազօտական ու ցագայ աշխատանքներու յաջողութիւնը կախում ունի դէպի Ազարակ տանող ճամբուն բարելաւումէն։ Երբ ձմրան մէջ այդ ճամբան չփակուի, հետազօտութեանց ծրագիրը անկարելի կը դառնայ իրագործել։

Փիրդովդանի մէջ կը գտնուին գլխաւորապէս պղինձի հանքեր։ Վերջին երկու տարիներու հետազօտութիւնները այդ օրջանին մէջ երեւան հանեցին 8է 15000 տակառաչափ պղինձ։ Այս հանքավայրին երկրորդական նշանակութիւնն է տրուած այն պատճառով որ հում հանքին մէջ շատ չէ պղինձի քոյն քիւը։ Սակայն երբ, 1932ին, օրջանին հարաւային եւ հիւսիս արեւելեան մասերուն մէջ արճիճ գտնուեցաւ, այժմէական եւ անյետաձգելի դարձաւ հանքային հետազօտութիւնը Փիրդովդանի մէջ։ Պղինձի պաշարը կը յուսացուի որ հասնի վեց հազար տակառաչափի արճիճի անճեան բաղադրութեամբ։ Ծրագրուած է այսեղ եւս ու կը մնայ հանքային նիւթերու տարբաղադրական քննութիւնը։

*** Անդրկովկասեան Դաշնակցային կառավարութեան ճողային փոխ գործավար Վարդան Մամիկոնեանի պաշտօնը փոխուելով նշանակուած է մասնաւոր բաժնի գործավար։

ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ

ՀԱՅ ՄԸ ՄՐՑԱՆԻՇ ԿԸ ԿՈՏՐԷ ՍԿԱՒԱՌԱԿ 42·59 ՄԵԹՐ

Ռուսիոյ մարզական ախոյեանական մրցումներուն ընթացքին, որ տեղի ունեցան ի ներկայութեան յոգնախուռն բազմութեան մը, Լէնինկրատի մէջ, Մոսկուայէն հայ երիտասարդ մը Տէր Յովհաննէսեանի սահած մրցանիշն է 42 Մ. 59 սանթիմեթր։

Հայ երիտասարդին սահած այս մրցանիշով կը կոտրուի նաեւ արտասահմանի հայկական մրցանիշը, 35 մեթր 99 սանթիմեթր, զոր սահած է 1922ին Պոլսոյ մէջ Մկրեան։ (Փարիզի մէջ, հայկական մրցանիշն էր 32 մեթր 21 սանթիմեթր, զոր սահած էր 1923ին Քէհիսեան)։

Պարծանքով յիշատակենք, որ Տէր Յովհաննէսեանի այս գեղեցիկ յաղթանակը, 42 մեթր 59 սանթիմեթր, կը կոտրէ նաեւ ազգային մրցանիշները Գերմանիայի (41 մ. 68), Յունաստանի (42 68), Թուրքիոյ (38 մեթր), Սէրպիոյ (41 25), Պուլկարիոյ (38 մեթր 59) Ռումանիոյ, Սպանիոյ եւ այլ վայրերու։

ՍԻՆԵՄԱ ԱՐՓՈՆՍ
Այս գիշերուընէ կ'սկսի
ՏԱՆԹՕՆ
Կամ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Կիյեօթինը կը գործէ

ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԳԱՐԱՄԱԶՈՎ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Թարգմ. ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ — Հեղինակ ՖԻՈՏՈՐ ՏՈՍԹՈՒԷՎՍԿԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե. ԳԻՐՔ

ԹԵՐ ՈՒ ԴԷՄ

Այ'ս է իր ամբողջ պատասխանը։ Ծերունին կը սարսռայ, շրթունքները կը դողան, դրան վրայ կը քաշէ, կը բանայ զայն ու կ'ըսէ. «գնա՛ ու մի՛ վերադառնար.... Ա՛լ մի վերադառնար, երբե՛ք, երբե՛ք»։ Ու կը Թողու որ հեռանայ քաղաքին տուներներուն ընդմէջէն։ Բանտարկեալը կը մեկնի։

— Իսկ ծերունի՞ն։

— Համբոյրը կ'այրէ իր սիրտը, բայց հաստատ է իր համոզման մէջ։

— Ու դուն ալ կը մնաս անոր հետ, բացագանչեց Ալիօշա դառնօրէն։

— Բայց ի՛նչ տարօրինակ խօսքեր են ասոնք, Ալիօշա։ Զգայարանքէ զուրկ պօէմ մըն է այս, անփորձ մը գործը։ Ինչո՞ւ լուրջ նկատել զայն։ Կը խորհի՞ս որ միանգամ անոնց որ կը սրբագրեն Իր գործը։ Աստուա՛ծ ի՛մ գործս է այդ։ Արդէն ըսի քեզի, պիտի հասնիմ մինչեւ երեսուն տարիքը, ու անկէ վերջ պիտի խորտակեմ բաժակս։

— Հապա գարնանային պզտիկ տերեւնե՞րը, հապա յարգելի շիրիմնե՞րը, հապա կապոյտ երկի՞նքը, հապա սիրած կի՞նը։ Ի՞նչպէս պիտի ապրիս։ Ի՞նչը պիտի ըլլայ սիրոյդ առարկան։ Ինչպէ՞ս պիտի կրնաս ապրիլ երբ այդպիսի դժոխք մը ունիս սրտիդ ու գլխուդ մէջ։ Այո՛, դուն անոնց պիտի միանաս... կամ պիտի սպաննես....

— Իմ մէջս սակայն կայ ուժ մը որ պիտի կրնայ զըսպել զիս, ըսաւ Իվան պաղ ժպիտով մը։

— Ո՞րը։

— Գարամազովներո՛ւնը... այ'ն ուժը որ Գարամազովները կը պարտին իրենց բնութեան ցածութեան։

— Այսինքն ցոփութիւնը, հոգին ցեխին մէջ խեղդելը, չէ՞, այնպէս չէ՞։

— Այնպէս Թող ըլլայ... Թերեւս մինչեւ երեսուն տարեկան զերծ ըլլամ անկէ, բայց վերջը...

— Բայց ի՞նչպէս պիտի կրնաս զերծ ըլլալ։ Անկարելի՛ է, երբ այդ տեսակ մտածում մը ունիս։

— Է՛հ, մի՛շտ Գարամազովներու ձեւով։

— Ամէն ինչ արտօնուած է, այնպէս չէ՞։

Իվան յօնքերը պռստեց ու աժգունեցաւ։

— Երէկ, ճիշդ տեղին գործածեցիր այս խօսքը որմէ այնքան սաստիկ վիրաւորուեցաւ Միուսով... և զոր Տիմիթրի այնքան միամտաբար կրկնեց։ Կ'ընդունիմ. ամէն ինչ արտօնուած է։ Խօսքս ետ չեմ առներ. արդէն, Միթենքայի բանաձեւը բաւական լաւ է։

Ալիօշա լռութեամբ զինքը կը դիտէր։

— Մեկնումի պատրաստութիւններս տեսնելով համոզուած կը խորհէի թէ քեզ միայն ունիմ այս աշխարհիս մէջ, յարեց Իվան խորունկ ձայնով մը։ Բայց հիմա կը տեսնեմ որ քու սրտիդ մէջ ալ ինծի համար տեղ չկայ, իմ սիրելի՜ ճգնաւոր։ Ձեռ մարք Տիմիթրիի բանաձեւը, ու անոր համար է որ դուն կը մերժես զիս, այնպէս չէ՞։

Ալիօշա անոր գնաց ու մեղմօրէն համբուրեց անոր շրթունքները։

— Բանագողութի՛ւն մըն է այս, բացագանչեց Իվան վերացած։ Ասիկա իմ պօէմէս ընդօրինակեցիր դուն։ Շնորհակալ եմ սակայն։ Հիմա, երթանք, ատենն է քեզի և ինծի համար ալ։

Դուրս ելան։ Ճեմաքարին վրայ, կանգ առին։

— Մտիկ ըրէ՛, Ալիօշա՛, ըսաւ Իվան հաստատ շեշտով մը։ Եթէ գարնան տերեւները սիրելու ուժը ունիմ տակաւին, այդ ալ քու յիշատակիդ կը պարտիմ։ Բաւական պիտի ըլլայ ինծ համար գիտնալ թէ հոս ես դուն, կեանքը սիրելու համար տակաւին։ Եթէ կ'ուզես, բարեկամական յարաբերութիւն մը նկատէ ասիկա։ Մնաս բարո՛վ, տե՛ս՝ ճամբադ, ... կը սպասեն քեզի կը թուի, կը բաւէ։ Այսինքն, եթէ նոյնիսկ վաղը չմեկնիմ, — ինչ որ անկարելի է, — եթէ անգամ մըն ալ հանդիպինք իրարու, շատ կ'աղաչեմ որ այս մասին բառ մը իսկ չխօսինք։ Տիմիթրիի մասին ալ չխօսինք, երբե՛ք կը պաղատիմ, երբե՛ք, պնդեց զայրացկոտ։ Ամէն բան ըսուեցաւ, ամէն բան վերջացաւ։ Իմ կողմէս կը խոստանամ քեզի որ երբ երեսունը մօտենամ, որ երբ բաժակը նետելու ժամը գայ, դարձեալ պիտի խօսիմ քեզի, ուր որ ալ ըլլամ պիտի գամ, նոյնիսկ Ամերիկայէն։ Արդէն քեզ այն ատեն տեսնելու մէջ մեծ շահ մը պիտի ունենամ։ Ասիկա հանդիսաւոր խոստում մըն է։ Հրաժեշտ կ'առնենք իրարմէ եօթը կամ տասը տարուան համար թերևս։ Գնա՛, հրեշտակային հօրդ քով։ Մահամե՞րձ է, կարծեմ։ Պիտի անիծես զիս, եթէ ան մեռնի առանց քեզ տեսնելու։ Մնաս բարո՛վ. անգամ մըն ալ համբուրէ զիս։ Հիմա գնա՛....։

Իվան կռնակը դարձուց յանկարծ ու մեկնեցաւ առանց ետևը նայելու։ Այս մեկնումը Տիմիթրիին մեկնումին կը նմանէր։ Այս նմանութիւնը նետի մը նման անցաւ Ալիօշայի սխրութեամբ համակուած մտքէն։ Քանի մը վայրկեան անշարժ հետեւեցաւ եղբօրը։ Յանկարծ, դիտեց որ Իվան օրօրուելով կը քալէր և ձախ ուսը աւելի բարձր էր քան աջը։ Ալիօշա կէս շրջան մը ըրաւ, ու գրեթէ վազելով վանք գնաց։

(93)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍ-ԻՏԱԼ. ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
Պ. Լիթվինոֆի կարեւոր յայտարարութիւնները
Պատերազմը մօտալո՞ւտ է

ՀՌՈՄ.— Իր Հռոմ այցելութեան մասին, պ. Լիթվինոֆ օտար մամուլին յայտարարութիւններ ըրաւ։ Ամենէն առաջ անիկա ըսաւ, որ այս այցելութիւնը՝ իտալօ—ռուս յարաբերութիւնները փոխելու բնոյթ չունի։ Այս այցելութեան առթիւ երկու երկիրներու միջեւ նոր դաշինք չպիտի կնքուի։ Այս կամ այն պետութեան դէմ թշնամական ոչ մէկ քայլ պիտի առնուի։ Շնորհաւորեց երկու երկիրներու միջեւ գոյութիւն ունեցող լաւ յարաբերութիւնները, որոնք 10 տարիէ ի վեր ոչ մէկ անախորժ դէպքի պատճառ են եղած։ Բայց աւելցուց միւս կողմէ, որ Ռուսիա չի կրնար անտարբեր գտնուիլ միջազգային կարգ մը լուծման կարօտ խնդիրներու հանդէպ։

Այս խնդիրները օր ըստ օրէ կը բազմանան ու կը դժուարանան։

Ահա, այդ խնդիրներու լուսաբանութեան ու կարգադրութեան համար է որ պէտք եղաւ Մուսոլինիի հետ գաղափարներու շփում մը ունենալ։ Պ. Լիթվինոֆ յայտնեց նաեւ, որ միջազգային այս խնդիրները կրնան ի վերջոյ կարգադրուիլ խաղաղութեամբ։ Ինչ որ կը վերաբերի խաղաղութեան հարցին Ռուսիան պարտաւոր է իր կարելին ըրել եւ օժանդակութիւն ցոյց տալ անոր։ Ահա թէ ինչո՞ւ խաղաղութեան կուսակիցները պէտք չէ մտահոգուին սովիէթական կառավարութեան դիւանագիտական գործունէութեանը մասին. Պ. Լիթվինոֆ Հռոմ կ'այցելէ Մ. Նահանգներու, Ռուսիոյ, Իտալիայի եւ Ֆրանսայի խնդիրներէն զատ նաեւ զբաղուելու ընդհանուր խաղաղութեան հարցով։ Հռոմէն յետոյ, Լիթվինոֆ պիտի Վիէննայէն անցնի։

Ռուսիա, Մ. Նահանգներէն ու փոքր համաձայնական պետութիւններէն զատ, պարտաւոր է կնքել նաեւ բոլոր աշխարհի հետ բարեկամական դաշինք։

Լիթվինոֆ ըսաւ, որ Ս. Գաթի հետ ոչ մէկ խնդիր ունեցաւ, իր Հռոմ այցելութեան միջոցին։

Խորհրդային Ռուսիա մասնակցիլ չի փափաքիր դեռ Ազգ. Դաշնակցութեան։ Զինաթափութեան մասին լաւատես չարտայայտուեցաւ, որովհետեւ Զինաթափութեան խնդիրը մէթոտէ աւելի կամքի, բարի կամեցողութեան խնդիր է։

Զինաթափութիւնը կարելի կ'ըլլայ այն ատեն, երբ ազգերը՝ Պրիան Քէլլոկ դաշինքը կը գործադրեն անկեղծօրէն։ Բայց այսօր, ազգերը պատերազմի մասին միայն կը խօսին եւ պատերազմի կը պատրաստուին։ Լրագրող մը հարցուց Լիթվինոֆին. «պատերազմը մօտալո՞ւտ է. —«Ինչու չէ։ Պատերազմի համար ամեն ինչ պատրաստ է»։

Պ. Վօրոշիլոֆ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Մուսոլինիի

ՀՌՈՄ.— Որպէս ծովային Նախարար, պ. Մուսոլինի ստացաւ Ռուսիոյ պատերազմական նախարար Վօրոշիլոֆէն հետեւեալ հեռագիրը. «Թուրքիայէն վերադարձիս իմացայ, որ մեր կարգ մը զրահաւորները Նաբոլի այցելած են։ Իտալիան ցոյց է տուած մեր ծովային զինուորներուն մեծ ընդունելութիւն եւ պատիւներ։ Այս առթիւ ես խորապէս զգածուած եմ»։

Ամերիկայի նամակատան նախարարը Հռոմի մէջ

ՀՌՈՄ.— Մ. Նահանգներու Նամակատան նախարար պ. Ֆարլէ, շաբաթ օր Նաբոլի հասած է։ Անիկա նոյն օրը մեկնած է Հռոմ։ Իր ժամանումը շատ մը տարակարծութիւններու առիթ տուաւ։ Կըսուի որ անիկա եկած է Իտալիա, մասնաւոր դիւանագիտական պաշտօնով մը։ Բայց այս տարաձայնութիւնները կը հերքուին հոս։ Պ. Ֆարլէ, ռուսօ—ամերիկեան դաշինքէն երկու ամիս առաջ արդէն պիտի այցելութեան գար Իտալիա։

Պատերազմի պարտքերը եւ Իտալիա

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Պատերազմի պարտքերու մասին խօսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ պ. Ֆիլիբի եւ Մ. Նահանգներու իտալական դեսպանին միջեւ։ Կը կարծուի, որ Իտալիան իբր պատերազմական պարտք, Ամերիկայի վճարած է մէկ միլիոն տոլար։

Իրլանտա բաժնուիլ կ'ուզէ Անգլիայէն

ԼՈՆՏՈՆ.— Մեծն Բրիտանիա կը փափաքի բարեկամական յարաբերութիւնները շարունակել Իրլանտան Ազատ Պետութեան հետ, բայց եթէ այս Ազատ պետութիւնը ուզէ բաժնուիլ կայսրութենէն այն ժամանակ պայմանով-բար պիտի կորսնցնէ շատ մը կարեւոր շահեր։ Անգլիան չի փափաքիր առ այժմ խիստ միջոցներու կամ սպառնալիքներու դիմել։ Մեծն Բրիտանիա, միացեալ իրլանտական հանրապետութեան մը դէմ եւ զայն կը գտնէ անգործնական։

Լիթվինոֆի նամբորդութիւնը

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուսոլինի—Լիթվինոֆ տեսակցութեանց մասին «Տէյլի Հէրալտ» կը գրէ.— «Ճափոնի սպառնալիքներն եղան պատճառ, որ այդ երկու պետական դէմքերը իրարու քով գան»։

Իսկ «Մօրնինկ Բօսթ» կը գրէ.— «Մուսոլինիի նպատակն է յառաջ բերել երկու մերձեցումներ՝ Ա. Ռուսօ—Ճափոնական և Բ. Գերմանօ—սովիէթական»։

Աֆղանիստանի նոր թագաւորը

Բէշավար.— Նոր Թագաւորը յայտարարութեամբ մը ցոյց կու տայ որ ինքը պիտի շարունակէ իր հօրը քաղաքականութիւնը։

Ամերիկայի մէջ ալքոլի արգիլումը կը վերնայ

ՆԻՒ—ԵՈՐՔ.— Այսօր ալքոլի արգելքը վերջ գտաւ Մ. Նահանգներու մէջ։ Պ. Րուզվէլթ պիտի պաշտօնապէս յայտարարէ այս նոր օրէնքը, շուտով։ Ամերիկայի բոլոր ճաշարաններուն, պանդոկներուն մէջ տեղի ունեցան փառաւոր ճաշկերոյթներ։ Գինիի և այլ ըմպելիքներու շիշերով զարդարուած էին ճաշասեղանները։ Շատ մը ըմպելիքի վաճառականներ ու աշխատաւորներ ալ՝ ասկէ վերջ անգործութենէ չպիտի տառապին։ Նաւահանգիստներու մէջ ալքօլով բեռնաւորուած բազմաթիւ նաւեր կը սպասեն իրենց բեռները ցամաք հանել առանց մաքսատուրքի։ Ամբողջ Մ. Նահանգներու ժողովուրդը Րուզվէլթի այս նոր կարգադրութեան համար ուրախ է և գոհ։ Կըլլան հրապարակային ցոյցեր և ուրախութեան հանդէսներ ու հաւաքոյթներ։

Իտալօ ֆրանսական առաջին տնտես. ժողովը

ՓԱՐԻԶ.— Առաջին իտալօ—ֆրանսական տնտեսական համաժողովը տեղի ունեցաւ երէկ։ Այս ժողովին կը մասնակցէին երկու ազգերու պաշտօնեայ բազմաթիւ ականաւոր տնտեսական, խնայողական ընկերութեանց անդամներ։

Մամլոյ տակ է եւ մօտօրէն լոյս կը տեսնէ

Հայերէնէ հայերէն, գրպանի առձեռն բառարան մը, մօտ 1000 էջ, որ կը պարունակէ 25 000է աւելի բառեր, որոնց 3000 նորակերտ եւ գաւառական։ Ուսեալ գրողական կամ գործի մարդ պիտի կրնայ սոյն բառարանով իր պահանջը բաւարարել, առանց պէտք ունենալու ծաւալով բանձր բառարաններու, որոնց արժէքական բոլոր բառերը պիտի գտնէ այս գործին մէջ։

Յաւելուածական բլլալով՝ գործը պիտի ունենայ դիցաբանական եւ յատուկ անուններու բաժին մը եւս, գունաւոր քարտէզներու վրայ սպագրուած։

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը։ Գին տպագրուելէ վերջ 20 Ֆրանք Պէյրութի համար. կանխիկ վճարողը կ'ստանայ 18 Ֆրանքով։

Պէյրութէն դուրս 22 Ֆրանք՝ կանխիկ վճարողը կ'ստանայ 20 Ֆրանքով։

Դիմել՝ V. Kévorkian, 3 Rue Patriarcat. Beyrouth։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՈՃԻՐԸ
ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՉ ԱՏԵԱՆԸ ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ ՊԱՀԱՆՋԱԾ Է ԵՐԵՔ ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՀԱՅԵՐՈՒ

Կը յիշեն անշուշտ մեր ընթերցողները անցած ամառ Անթիլիասի մէջ գործուած վայրագ եւ հրէշային ոճրի պարագաները, որուն զոհ գնաց տեղացի պարկեշտ եւ անմեղ խանութպան մը։ Ոճրին հեղինակները երեք քաջառաւօրջիկ սրիկայ հայեր էին. Յակոբ Սոլագեան, Գառնիկ Նահառեան եւ Անդրանիկ Գարակեօզեան։

Ոճրին բոլոր հեղինակները յանցած բլլալով, հարցաքննիչ դատաւորը արխիւները փոխանցած է Ամբաստանիչ Ատեանին։ Այս վերջինը հեղինակ վերջ հարցաքննութեանց եւ վկայութեանց արձանագրութիւնները, մահուան պատիժ ենթարկած է ոճրագործներուն եւ իր վճիռը փոխանցած Ոճրադատ Ատեանին։

Ոճրադատ Ատեանը որոշած է Յունուար 4էն սկսիլ դատավարութիւնը այս երեք ոճրագործներուն։

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԱՃԷՄԵԱՆԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵԱՆԸ ԸՆԴՈՒՆԱԾ Է ԹԻԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՊԱՀԱՆՋՔԸ

Ութը զզուելի ոճիր մը անցած տարի գործուեցաւ Յակոբ Անէմեան անուն հայու մը կողմէ, որուն զոհ գնաց տեղւոյս ամենայայտնի բնակիչներէն Տիկ. Մուպարէքէ Թիան, մայրը Թիան եղբայրներու որոնք բարձր դիրք մը գրաւած են Բ. Գօմիսէրութեան մէջ։

Ոճրադատ Ատեանը 101 տարի բանտարկութեան դատապարտած էր ոճրագործը յետ երկար դատավարութեան։ Սակայն Թիան եղբայրները դժգոհ մնալով վճիռէն, վերաքննութեան դիմեցին, պահանջելով Անէմեանի համար մահապատիժ։ Վերաքննիչ Ատեանը վերաքննութեան պահանջքը ընդունած բլլալով, որոշած է Յունուար 12էն վերստին դատավարութիւն կատարել։

Գաղթականական շարժում անցած ամսուան ընթացքին

Անցած ամսուան ընթացքին արտասահման գացած են 893 Լիբանանցիներ, որոնցմէ 171 հոգի հին գաղթականներ են։ Լիբանան վերադարձած են 918 հոգի, որոնցմէ 294 հոգին Ամերիկա գացած Լիբանանցիներ։

Միեւնոյն ժամանակաշրջանին արտասահման գացած են 517 Սուրիացիներ, որոնցմէ 84 հոգի գաղթականներ։ Սուրիա վերադարձողներուն թիւն է 418։

Հովանաւորեալ երկիրներէն մեկնող օտարականներու թիւն է 1323, իսկ վերադարձողներ 918։

ԹՄՐԵՑՈՒՑԻՉ ՄԱԽՈՂՆԵՐ

Ապահովութեան պաշտօնեաները լուր առնելով որ Խըսըր Պէյրունի Անտուր քաղի իր խանութին մէջ թմրեցուցիչներ կը ծախէ, խուզարկութիւն կը կատարեն եւ կը գտնեն կարեւոր քանակութեամբ ֆօֆանին եւ մաճուն։ Խըսըր Պէյրունի եւ Րըսլան Պէյրունի եւ Զէքէրիա ձերբակալուած են։

Անկէ՛ վերջ, ոստիկաններ խուզարկած են Տէրէի թաղին մէջ Սաաթերթին Պեօվէնի խանութը եւ գտած են 19 կրամ խաշիշ։

ՀԱՇԷՄ ՊԷՅ ԷԼ ԱԹԱՍԻ
ՀԵՌԱԳԻՐ ԿԸ ՂՐԿԷ Բ. ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ

Սուրիոյ Ազգայնական կուսակցութեան նախագահ Հաշէմ պէյ էլ Աթասի հետեւեալ հեռագիրը ղրկած է Բարձր Գօմիսէրին.

«Ազգայնական կուսակցութիւնը՝ Սուրիական վերջին համաժողովին որոշումները կը պաշտպանէ եւ զանոնք կը գտնէ արդար ու իրաւական։ Այդ որոշումներն են.— Երկրին ամբողջական անկախութիւնը, աքսորականներու վերադարձը, եւ Սանճաքներու Սուրիական կառավարութեան յանձնումը»։

ՍՈՒՐ. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ԲՈՂՈՔԷ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԺԽՈՊԱՏՈՍԻՆ

Թրքական մամուլը խօսելով Ֆրանքօ-Սուրիական դաշինքին մասին վերջերս, Սրբոցփոխանակական ժողովին դէմ բացասական կարծիքներ էր յայտնած, Դամասկոսի քաղաքական շրջանակները նկատելով որ Էնկիւրիի թրքական թերթերը անտես մը ի վեր խօսք մը գրէ մըն են բռնած եւ կը գրգռեն Սուրիոյ հանրային կարծիքը, որոշուեցաւ Դամասկոսէն պատգամաւորութիւն մը ղրկել Պէյրութ, բողոքելու համար։

ԱՂՄԿԱԼԻ ՑՈՅՑ ՄԸ
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՖՐԱՆՍ. ԻՐԱՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Փաստաբաններու վերջերս մէկ ժողովի ընթացքին որոշում տրուած էր, որպէսզի նոր փաստաբանները փոխանակ 3ի 5 տարի «Թամի» օրջան մը ունենան։

Այս որոշումը մեծ յուզումով եւ դժգոհութեամբ ընդունուեցաւ իրաւաբանութեան ուսանողներուն կողմէ։

Այս ուսանողները չորեքշաբթի առտու հաւաքուելով համալսարանին մէջ, որոշեցին դասադուլ ընել։ Հակառակ Հայր Շանթօյէի խրատներուն ու խօսքերուն, ուսանողները շարունակեցին իրենց ցոյցերը եւ դասադուլ ըրին։

Պ. Մազաս Բարձր Գօմիսէրութեան իրաւաբանական սեկսիոնի խորհրդական, եւ համալսարանի Տնօրէն, փորձեց հանգստեցնել ուսանողները եւ խնդիրը հենել։

Պիտի դիմում կատարուի Հանրապետութեան Նախագահին մօտ։

Ասոր վրայ կազմուեցաւ մասնաւոր կոմիտէ մը որ պէտք եղած աշխատանքները պիտի տանի իշխանութեանց ու մամուլին մօտ։

ՎԷՅՑԱՆ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ ԽԱՆՈՒԹ ՄԸ ՎՆԱՍՈՒԱԾ ԷԼՐԱՑԱՆԻ ՀԱՐՈՒԱԾ Է ՄԸ

Վէյցան փողոցին մէջ ակռայի վերաբերեալ ճիւղերու մթերանոց մը կայ, Մոհամմէտ Ֆախուրիի եւ Պաքըր Պէյտունի։ Ասոնք, երէկ առաւօտ իրենց խանութը բացած ժամանակ տեսան, որ մթերանոցի վրայ զէնք պայթած է գիշերը։ Փճացած են խանութին ապակիները ու արտաքին մասերը։

Պուրճի ոստիկանութիւնը հետապնդութիւն սկսած է այս առթիւ։

Ոմանք կըսեն, որ գիշերը կռիւ պատահած է փողոցին մէջ եւ հրացանի հարուածները մթերանոցին դպած է։ Ուրիշներ ալ կըսեն, որ զինուոր մը զէնք պարպած է խանութին վրան։

ՄԵԾ ԵՒ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ
ԱՐԿԱԾ ՄԸ ՊՈՒՐՃԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ
ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԾԱՆՐ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ

Պուրճի մօտերը հրդեհ մը ծայր կառնէ այս առաւօտ։ Կրակը սկսած է կարաժէ մը։ Հրշէջներու ինքնաշարժը, հրդեհը մարելէ յետոյ երբ կը վերադառնար խիստ արագօրէն, ժամը 11.30ի ատեններ, Պուրճի մեծ հրապարակին վրայ կը հանդիպի անցորդի մը։ Այն պահուն երբ վարիչը կուզէր անմիջապէս արագ ուղղեցող հրդեհի ինքնաշարժը, կեցնել, կը պատահի սոսկալի արկած մը։ Ինքնաշարժ յանկարծ կը օդի հակառակ կողմը եւ վրան գտնուող մեծ թիւով հրշէջներ կը մնան ինքնաշարժին տակ, վիրաւորուելով ծանրօրէն։

Այս զարհուրելի արկածին ականատես բազմութիւնը իսկոյն կը փութայ դէպքին վայրը եւ կը վերցնէ հրշէջ գունդի ինքնաշարժը։ Վիրաւորները անմիջապէս հիւանդանոց կը փոխադրուին։ Քանի մը վիրաւորներու վիճակը շատ ծանր եւ մտահոգիչ է։

Դէպքին վայրը կու գան իսկոյն ոստիկանապետներ ու կառավարութեան ներկայացուցիչներ։ Արկածեալներն ու ինքնաշարժը կը յուսանկարեն։ Մասնագէտ մեքենագէտներ եւ քննիչներ կուսումնասիրեն թէ ինչպէս պատահած է դէպքը։

Վերջին վայրկեանին կը տեղեկանանք որ վիրաւորներէն երկուքը մեռած են։

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ
Լիբանան չի գործադրեր այդ օրէնքը

Բոլոր երկիրներու մէջ ընդունուած օրէնք մըն է որ Արդարութեան դատաւորները զերծ են քաղաքական ազդեցութիւններէ եւ չեն կրնար պաշտօնանկ ըլլալ կառավարական փոփոխութեանց պատճառաւ։

Պ. Էմիլ Էտտէ, իր վարչապետութեան օրով, արդարութեան պալատին մէջ կատարած բարեկարգումներէն վերջ հաստատած էր այդ օրէնքը Լիբանանի մէջ ալ, սակայն գործադրութիւնը երկարաձգած երկու տարի։

Անկէ վերջ, Օկիւստ փաշա Ատիպ եւս իր վարչապետութեան օրով երկու տարի աւելի երկարաձգած էր, որով Լիբանանի դատաւորները չէին օգտուեր այդ օրէնքէն։ Այժմ այդ երկու տարին ալ լմնցած բլլալով, երէկ Տնօրէններու Խորհուրդը նորէն հանութեան ենթարկեց այդ օրէնքը եւ որոշեց երկու տարի եւս երկարաձգել։ Որով 1936էն պիտի գործադրուի այդ օրէնքը, եթէ մինչեւ այդ նոր եկող կառավարութիւնը ժամանակ մը եւս չ'երկարաձգէ։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Իրագի Ընդհանուր Ապահովութեան հեծեալ պ. Կարօճ, Պէյրութ հասած է։ Անիկա բազմաթիւ տեսակցութիւններ ունեցաւ Լիբանանի Ընդհանուր Ապահովութեան Տնօրէն պ. Պուստէյի հետ։

Այս տեսակցութիւնները՝ Սուրիոյ եւ Իրագի կարգ մը կարգադրելիք խնդիրներու համար են։

Թաղապետ. Խորհուրդի որոշումը

Թաղապետական խորհուրդը որոշեց գրաւել կալուածները կամ ինչքերը այն անձերուն՝ որոնք իրենց 1932ի տուրքը դեռ վճարած չեն։

ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԸ ԴԱՏ ԿԸ ԲԱՆԱՅ Պ. ՔԷՐԷՄ ՄԻԼՀԷՄԻ ԴԷՄ

«Իւփթիհաս Լիբանանի» թերթի Տնօրէն Հայր Անտուն Ափլ, մարոնի եկեղեցական մը, դատ բացած է Լիբանանի յայտնի գրողներէն մեր բարեկամ Քէրէմ Միլհէմ Քէրէմի դէմ, որ կը հրատարակէ «Էլ Ասըֆէս» ու «Էլիթ Լէյլ ու Լէյլ» անուն երկու շաբաթաթերթեր։

Պ. Քէրէմ Միլհէմ Քէրէմ անցած շաբաթ յօդուած մը հրատարակած էր ֆանատիկութեան եւ առեւտուրով զբաղող կղերականներու դէմ, որուն մէջ մասնաւորաբար կը յիշեր Հայր Անտուն Ափլի անունը։ Այս յօդուածը նկատելով իր դէմ ուղղուած եւ վիրաւորական, Հայր Անտուն դիմած է դատարան։

Իսկ Պ. Միլհէմ Քէրէմ ալ դատ բացած է Հայր Անտուն Ափլի դէմ, որովհետեւ այս վերջինը կիրակի օր, եկեղեցիի բեմէն, պ. Քէրէմի հասցէին ամբաստանիչ խօսքեր ուղղած է։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ
Կը կողոպտեն Ֆրանսացի մը

«Էլ Նիհար» Հալէպի թղթակիցը կը գրէ.—

Հայ վարիչ Սարգիս Ճարապյուանն Արաբ Բինար երթալու ատեն, ճամբան չորս զինուած աւազակներ կը հրամայեն կենալ։ Սակայն վարիչը չի հնազանդիր եւ աւելի արագ կը քշէ։ Աւազակները կրակ կը բանան ինքնաշարժի վրայ, սակայն Սարգիս անվնաս կազատի։

Միեւնոյն օր, Արաբ Բինարի մախուսան քննիչ պ. Լապասէ երբ իր տեղեկող ռեսպոնսէն գացած էր, յիշեալ աւազակները կը կեցնեն անոր ինքնաշարժը եւ կը կողոպտեն։ Պ. Լապասին իր հետ կը կրէր Ֆրանսական զէնք մը եւ կարեւոր գումար մը։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Պ. Սահակ Վ.արսամի մօր Տիկին Սեֆիքի մահուան առթիւ, պ. պ. Թագւոր Թագւորեան եւ Վ. Կիւրեղեան 200 ական Սուրիական դահեկան կը նուիրեն Մամրլիքեքի բուժարանին, փոխան ծաղկեպսակի։

Սեանալ խմբագրութեանս։

* *

Տիկին Սոֆիկ Իւկնեեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Սեփան Տօնիկեանի կողմէ մէկ Սուրիական ոսկի Մամրլիքեքի բուժարանին։

Սեանալ խմբագրութեանս։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1933

		Ս. Դ.
Եգիպտ.	թղթադրամ	427
Անգլիկն.	»	417
Տոլար	»	81
Թրքական	»	59
Պանք Օթթոման		138
Իտալական Լիր 100		675
Յունական Տրախմի 100		70
Անգլ. ոսկի		619
Ֆրանս. »		496
Օսման. »		557
Արծաթ մէճիտ		21
Գրեմ Ֆօնս. Ա. Տf.		571
» » Բ. »		339
» » Գ. »		332

Ակծկրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ. Թէլեֆոն՝ 5-19

— 884 —

Նիին խօսքերը, բայց չգիտէի ինչո՞ւ համար էր այդ երկար պատմութիւնը։ Նրա միտքը ես հասկացայ այն ժամանակ, երբ դարձաւ դէպի ինձ հետեւեալ հարցով.

— «Օրիորդը նշանած ունի՞»։

— «Դեռ ոչ ոք նշան չէ դրել նրան,— պատասխանեցի նրան։

— «Նա որեւիցէ մէկին սիրո՞ւմ է»։

— «Զգիտեմ...

— «Այդ միեւնոյնն է, սիրում է, թէ չէ սիրում,— ասաց նա,— բայց պէտք է պսակել մէկի հետ, որ ուրիշ հնար չկայ ազատելու նրան։

— «Ո՞ւմ հետ։

— «Հէնց ձեզ հետ,— ասաց ծերունին ուրախ դէմքով։— Ձեր անձնազոհութիւնը օրիորդի վերաբերութեամբ այնքան մեծ է, որ դուք արժանի էք նրա ամուսինը լինելու»։

— «Դա անկարելի բան է, պատասխանեցի ես, այդ մասին խօսիլն անգամ աւելորդ է։ Դուք չէք ճանաչում օրիորդին, նա ուրիշ աղջիկների նման չէ, նա սեփական կամքի և խելքի տէր աղջիկ է, նրան չէ կարելի զոռով եկեղեցի տանել։ Մտածենք ուրիշ հնարների վրայ»։

— «Իմ խօսքերը շատ տարօրինակ թուեցան ծերունուն, որ աղջիկը եւս կարող էր իւր սեպհական կամքը եւ խելքը ունենալ, բայց. թէև շատ դժուարութեամբ, այսուամենայնիւ նա համաձայնուեցաւ ինձ հետ չբռնադատել օրիորդին ամուսնութեան մասին և ուրիշ հնարների վրայ մտածել։ Մենք երկար խորհեցանք, վերջապէս ծերունին այն եզրակացութեան հասաւ, որ օրիորդը պահուի իր տանը, իսկ ես առժամանակ հեռանամ։— Հիւանդին իմ տան ծածքի տակ թագցնելը հեշտ է, բայց ձեզ կարող են նկատել...» ասաց նա։

— 881 —

ձեզքը, որ յետ ուղարկեն Պարսկաստան։ Հրամանի մէջ ծանր պատիժ և տուգանք էր նշանակուած, եթէ մէկը կը համարձակուի թագցնել նրան իւր մօտ։ Ես տարակոյս չունեմ, որ դուք եւ ձեր ուղեկիցը միեւնոյն անձնաւորութիւններն էք, որ ցոյց է տուած հրամանի մէջ»։

— «Այո՛, մենք ենք,— պատասխանեցի ես, առանց որեւիցէ կասկածանքի, առանց թագցնելու»։

— «Շնորհակալ եմ ձեր մտերմութեան համար,— ասաց ծերունին,— հիմա պատմեցէք, այդ անցքը ինչպէ՞ս է պատահել»։

«Ես ծերունու անկեղծութեան վրայ կասկած չունէի։ Իւր բարեխառնութեամբ նա այն աստիճան գրաւել էր իմ վստահութիւնը, որ ես պատմեցի բոլորը, ինչ որ գիտէի օրիորդի մասին,— պատմեցի նրա հօր փառասիրութեան մասին, թէ որպէս պարսիկ խանի բարեկամութիւնը գրաւելու համար՝ կամենում էր իր աղջկան կնութեան տալ նրան — պատմեցի օրիորդի ընդիմադրութեան մասին, որ չցանկացաւ մահմեդականի կին դառնալ,— պատմեցի մեր փախուստը և այն բոլոր դժբախտ անցքերը որ պատահել էին մեզ ճանապարհին։ Ծերունին խորին ցաւակցութեամբ լսում էր։ Նրա խորշոմած դէմքի վրայ նշմարվում էին բարկութեան եւ դառն ատելութեան ցնցումներ»։

— «Ես չեմ զարմանում խեղճ աղջկայ հօր անգթութեան վրայ, ասաց նա, երբ ես վերջացրի,— ես ճանաչում եմ նրա հօրը, նա իւր փառասիրութեան համար ամէն բան կ'անէ, ամէն բան կը զոհէ։ Ես գովում եմ նրա քաջութիւնը և ձեր անձնուիրութիւնը, որ յանձն էք առել ազատել նրան։ Բայց այդ թողնենք, խօսենք դաւաճանի հրամանի վրայ»։

«ԽԱԶԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ»։ 96

ՏՕՔԹ. ՄԻՍԱՔ Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին interne քաղաքապետական հիւանդանոցին, այժմ Շէֆ տը քլինիք St. Elie հիւանդանոցին, հաստատած է իր դարմանատունը (Փոլիքլինիք) Հանըն քաղի իր սեփական նորակերտ շէնքին մէջ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կ. ա. ժամը 10-12. կ. վ. ժամը 2-6։

St. Elie հիւանդանոցի վիրաբուժութեան, ժանեկաբարձութեան, գլուխի, մորթի, վեներական, ներքին եւ պզտիկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկները ամէն օր կ'այցելեն դարմանատունը կ. ա. ժամը 10-12։

Խղճամիտ, արագ եւ մասնագիտական դարմանում. աղքատ հիւանդներուն ձրի դարմանում Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը կ. վ. ժամը 2-6։

RADIUM

ՈՐ ԿԸ ԳՈՐԾԱԾՈՒԻ

ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

THO-RADIA

Գեղեցկացնող խէժ մը

շնորհիւ իր մաքրիչ

Շրջանառութիւնը գործօն կը դարձնէ, մաշկի խոռոչները կը գոցէ, կը փայլեցնէ մարմնային ճարպերը, ծալքիկներու տձեւութեանց արգելք կ'ըլլայ. կը փարատէ կնճիռները։

THO-RADIA

A base RADIUM & THORIUM կը ծախուին միմիայն դեղարաններու մէջ։

ՄԵԹՈՏԻԿ ԿԱՐԻ ԵՒ ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՐՃ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ՝ ՄԵԹՈՏ ՓԱՐԻԶԷՆ

Ծանօթ դերձակուհի ex Անուշ Պաղչէճեան, պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ՝ իր դերձակատունը փոխադրած է Bab-el-Edris, Rue Veygan, «Լա Սիռի»ի խմբագրատան ճիշդ դիմացի նոր շէնքը։

Տիկին եւ Օրիորդ եռանդուն աշակերտուհիները կրնան կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ իւրացնել կարն ու ձեւագիտութիւնը եւ ստանալ իրենց վկայականները։

Նկատի ունենալով ժամանակն ու պարագաները, գիները դիւրամատչելի դարձած են բոլոր առնող աշակերտուհիներուն եւ վճարման դիւրութիւններ կը տրուին։

Մանրամասնութեանց համար դիմել Bab-Edris, Rue Veygan, Immeubl Aleyli Frères, առաջին յարկ։

ԱԶԴԱԿԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք «ԱԶԴԱԿ»ի Տպարանը՝ գիրք, պրօշիւր, հարսանեկան հրաւիրագիր, պահարան, նամակի թուղթ եւ առեւտրական տետրակներ

ԱՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՒ ԱԺԱՆ՝

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ԳԻՐԵՐՈՒ

Ա Զ Դ

«ՎԱՐԿ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ» Ընկերութիւնը «CREDIT A L'EPARGNE» *պատիւ ունի տեղեկացնելու իր բազմաթիւ բաժանորդներուն թէ մասնաւորաբար Սուրիա եւ Լիբանանի համար յատկացուած են 4997 թիւեր։*

Ամենէն ուշագրութեան կը յանձնէ, որ մասնակցող ժամանակաշրջանէ մը յետոյ, վերջնականօրէն եւ կանոնաւորաբար ամէն ամիս տեղի ունեցող վիճակահանութենէն, նուազագոյն մէկ թիւ, այս շրջանին մէջ պիտի շահի։

Շահողներուն անունը այս թերթին միջոցաւ պիտի հրատարակուի։

ՑՈՒՑԱԿ N. R. 1.

Հետեւեալ ամսավճարներով առաւելագոյն 25 տարուան ընթացքին կը կազմուին գրամագլուխներ.

Ֆր.	60000	150	Ֆր.	ամսավճարով
«	40000	100	«	«
«	20000	50	«	«
«	12000	30	«	«
«	4000	10	«	«

Որոնք այն ժամանակաշրջանի վախճանին անմիջապէս կը վճարուին, ինչպէս ամսական և այլ վիճակահանութիւններու շահող գումարները եւս։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ուղղակի Պէյրութ Ընդհ. Տնօրէնութեան Avenue Maarad

կամ իր գործակալներուն եւ ներկայացուցիչներուն որոնք կը գտնուին ամէնուրեք։

Պահանջքի վրայ կը տրամադրուին ձրի յայտագրեր։

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Ամերիկեան և Երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— գրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք. որ կրնայ 33.000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԻԶԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սամօյ Օքիլի շէնք,՝ Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ԱՒԱՆԴԻ ՊԱՀՊԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 5½ %։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝ վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի. մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բացատրութեան համար դիմել՝ B. P. 821, Beyrouth

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒՍԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ԹԻՒ 27 ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆՆԵՐՈՒ ՓՈՂՈՑ ՊԱՊ ԻԴՐԻՍ

(Քաբուսիններու եկեղեցիի ճիշդ դիմաց)

Երկար տարիներու փորձառութիւն Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Քաբուսիններու եկեղեցիին ճիշդ դիմաց թիւ 27 Պապ Իտրիս։

Գիտական ամենավերջին միջոցներով եւ ելեկտրաբուժութեամբ (Diatermo-therapie) ներքին եւ ի մասնաւորի կանանց վեներական, Ֆրանկախտ, նոր եւ հին ցեղ, մակդրութիւն, փրոսթաթի, սերմնամանի, միզամանի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններն ու ակարութիւնները. նմանապէս կը դարմանէ արեան եւ բնոյ. ակարութիւններ, ռոմաթիզմ (Rhumatisme) մորթային հիւանդութիւններ, մանիշակագոյն ճառագայթներով (Rayon ultra-violet)։ Մասնաւոր ելեկտրականութեամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդի amygdaleի եւ Hemoroideի։

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8։ Կիրակի եւ տօնական օրեր մինչեւ կէսօր։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանելու իր յարգոյ յաճախորդներուն, որ իր դարմանատունը փոխադրած է «Rue el Arz»*ի վրայ (Ալ. Ֆ.), Ամերիկեան հիւանդանոցին կից, Լ. Շալվարճեանի շէնքին վրայ նորաշէն տարբերութեամբ Բ. յարկ։*

Հիւանդներ կ'ընդունի բոլոր սովորականին ամէն օր կ. ա. ժամը 8—12 կ. վ. 2—6

Կիրակի և տօնական օրերուն, մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Ամէն շաբաթ կ. ա. ժամը 8—12 աղքատ հիւանդներուն համար ձրի դարմանում։

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԱՆԱՀԻՏ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԵՒ ՄԱՄԲԷ ՀԻՍԱՐԵԱՆ

Պէյրութ B. P. 724

Փոխադրուած է ՄԱԱՐԱԹ ՓՈՂՈՑ Կրանտ Թէաթրէն դէպի Մաարաթ նոր ժամացոյցը ձախ թեւի վրայ առաջին անկիւնադարձը կառավարական դարմանատուն l'Assistance public*ի վարի յարկը։*

Ունի հայերէն, ֆրանսերէն եւ արաբերէն բոլորովին նոր եւ ճոխ տառեր։

Կ'առանձնէ տպագրական ամէն տեսակ գործեր, գիրք, նամականի, պահարան, քարթեր, հարսանեկան և վաճառականական ամէն տեսակ գործեր։ Նաև կը կազմէ գրքեր և տետրակներ խիստ ճաշակաւոր և տոկուն։

Մամուլի գործ — դիւրամատչելի գին

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ 1934Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐԸ

Խիստ մաքուր տպագրութեամբ և ճաշակաւոր քարթոններով։

Պատուէրներ կ'ընդունուին «ԱՆԱՀԻՏ» Տպարանի միջոցաւ B. P. 724 *Պէյրութ։*

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱԶՔԻ, ՔԻԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6 իր գիտնիրին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ որոշուած մուտքի րաբօրով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

PHARMACIE DE LA SANTÉ

ԴԵՂԱՐԱՆ ՇԱՀԻՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

ՖՕՇ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 3

[Նաւահանգիստէն իջնողներու ձախին, Քաղաքապետարանի շէնքին տակ.]

Մեր դեղարանին մէջ հաստատուած է դեղագէտ մը պատրաստութեան համար անհրաժեշտ եղող դեղերու ստակն ու բարձրութիւնը։

Ունինք նաեւ Եւրոպական պատրաստութիւններ, parfumerieի եւ առողջապահական առարկաներու ճոխ մթերք։

Մաքրութեան, գիներու չափաւորութեան, եւ նօդապահութեան համոզուելու համար, բաւական է անգամ մը այցելել։

UNITED STATES LINES

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻԾ

Աշխարհի ամենէն ապահով, շքեղ եւ արագ նաւերը

(Շաբաթական կանոնաւոր երթեւեկ Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եորք)

Նաւերու անունները		Մեկնումի թուականները		
Ուաշինկթըն	»	9	*Նոյեմբեր*	*Շէրպուրկէն*
Բրէզիտէնթ Հարտինկ	»	16	»	*Հավրէն*
Մանհաթթան	»	23	»	»
Բր զիտէնթ Րուզվէլթ	»	30	»	»
Ուաշինկթըն	»	4	*Դեկտեմ.*	*Շէրպուրկէն*
Բրէզիտէնթ Հարտինկ	»	14	»	*Հավրէն*
Մանհաթթան	»	17	»	»
Ուաշինկթըն	»	28	»	*Հավրէն*

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ. գործակալութեան

ՀԻԹԹԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Հեռաձայն 8—00, Մաարաթ փողոց, Պէյրութ, B. P. 511.

Հեռագր. հասցէ.— «HITTIFRER».

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՄԱՐԴԸ

ԷԼ ՀԱՃ ՄՈՒՀԱՄԷՏ ՊԷՅ ԷԼ ՖԷԼԷՔԻ

Փութացէք առնելու անոր կարծիքը ձեր բոլոր փափաքներուն համար։ Ան կը հանգարտեցնէ բոլոր շուարած և տանջուած մտքերը և կը վերադարձնէ անոնց փափաքածները։ Կ'ըսէ բոլոր ազգերուն։ Հիփնոթիզմով կը կարդայ մարդուն մտածումները. Ձեռքի գիծերէն կը կարդայ մարդուն անցեալ, ներկայ և ապագայ կեանքը. կրնայ հաշտեցնել ամուսնութեան, ճամբորդութեան, սիրոյ, առեւտուրի, քննութեանց եւայլն բոլոր գաղտնիքները։ Այս բոլորը կը ցուցնէ մարդուն, կարծես թէ գրուած ըլլար թուղթի մը վրայ։ Կնոջ եւ ամուսնոյն միջեւ եղած դժուարութիւններն ու տարակարծութիւնները կը լուծէ Աստուծոյ Սուրբ անուններով եւ Ամերիկեան եւ Եւրոպական գիտականներու փորձառութիւնները օգտագործելով։

Տխուր եղողներուն ուրախութիւն եւ հանգիստ կը պատճառէ։ Ջղային եւ մտային հիւանդութիւնները կը դարմանէ։ Այս բոլորը մեծ յաջողութեամբ կը կատարէ։ Փորձը ամենամեծ փաստն է, անգամ մը այցելել բաւական պիտի ըլլայ։

Հասցէ.— Պէյրութ, Հանըէք Ղամի փողոցի արեւմուտք, Ֆրանսական հիւանդանոցին մօտ, թիւ 9 բնակարանը

— 382 —

«Ծերունու խօսքերից երեւաց, որ իրանց տանուտէրը, որին հրամայուած էր որոնել մեզ, եթէ տեղեկութիւն ստանար իմ եւ օրիորդի մասին, իսկոյն կը մատնէր կառավարութեան ձեռքը։

«Իմ յուսահատութեանը չափ չկար, ես գտնվում էի անտանելի դրութեան մէջ, չգիտէի ի՞նչ հնար գտնել վտանգից ազատուելու համար, այդ պատճառով, երբ ծերունին հարցրեց, թէ ի՞նչ պէտք էր անել, ես ոչինչ պատասխանել չկարողացայ։

— «Եթէ օրիորդը հիւանդ չլինէր, գործը շատ հեշտ էր,— ասաց նա փոքր ինչ մտածելուց յետոյ։ Ես ձեզ երկուսիդ էլ կ'ուղարկէի Սիսիանի կողմերը, իմ բարեկամի մօտ, նա կը պահէր ձեզ, մինչեւ հրամանը կը հնանար և ամէն բան կը մոռացուէր։ Բայց օրիորդի հիւանդութիւնը ինձ դժուարութեան մէջ է գնում...։

«Նա դարձեալ մտածութեան մէջ ընկաւ և ապա շարունակեց.

— «Ռուսաց տիրապետութիւնից առաջ մեր կողմերի հայերը եւս միեւնոյն դրութեան մէջ էին, ինչ դրութեան մէջ գտնվում են ներկայիս Պարսկաստանի հայերը։ Պատահում էր այս եւ այն խանը, այս եւ այն բէկը, ու մի գեղեցիկ հայ աղջիկ էր տեսնում, իսկոյն իւր ծառաներին ուղարկում էր որ բռնութեամբ տանեն իւր տունը։

«Ոչ մի ծնող համարձակութիւն չունէր հակառակելու։ Մի անգամ մահմեդականի տունը մտած աղջիկը, այլեւս այնտեղից դուրս չէր գալիս։ Նրան կամ աղախին էին դարձնում, կամ հարճ եւ կամ կին։ Ծնողները աշխատում էին տգեղացնել իրանց աղջիկներին, որ մահմեդականների աչքին հաճելի չթուեն։ Այնտեղից սովորական դարձան գլխի եւ երեսի այն այլանդակ փաթոթները, որ այժմ կրում են մեր կանայք։

— 383 —

Բայց մի այլ հնար եւս երբեմն ազատում էր մեր աղջիկներին։ Երբ ծնողները հասկանում են, որ մահմեդականը աչք ունի մէկի վրայ, իսկոյն վեր էին առնում աղջկան և պսակում էին պատահած հայ տղայի հետ։ Ամուսնացած կնոջը շատ չէին դիպչում, նրան անպատւում էին ու բաց թողնում, որովհետեւ կին դարձնելու համար բաւական դժուարութիւններ կային։ Մահմեդական օրէնքը արգելում է ամուսին ունեցող կնոջը, ինչ ազգից եւ կրօնքից որ լինէր նա, իրան կին դարձնել, քանի որ նա չէր բաժանուած իւր ամուսնից և մահմեդականութիւն չէր ընդունած։ Բայց ազատ աղջիկների վերաբերութեամբ այդ տեսակ պայմաններ չէին պահանջվում։ Ազատ աղջիկը մի անգամ մահմեդականի ձեռքը ընկնելուց յետոյ, դառնում էր կորած աման, նրա այլեւս ոչ ոք չէր առնում, մինչեւ անգամ գտնվում էին անհաւատ ծնողներ, որ հրաժարվում էին իրանց տունը ընդունել «պղծած» աղջկան։ Պատահում էր, որ նշանած աղջիկներին եւս ուզում էին քաշել, տանել, այնպիսիները իսկոյն պսակում էին նշանած տղայի հետ։ Բայց պատահում էր, որ տղան բացակայ էր լինում, մի ուրիշ երկիր գնացած էր լինում։ Այսպիսի դէպքերում պսակը կատարում էին մի առարկայի հետ, որ պատկանում էր այն տղային։ Ես դեռ չեմ մոռացել մի այսպիսի դէպք, տղան գտնվում էր հեռու երկրում, իսկ նրա նշանածին ուզում են յափշտակել։ Ժամանակ չկար տղային կանչելու։ Ծնողները աղջկան ծածուկ տարան եկեղեցի, կանգնեցրին սեղանի առջև, իսկ խաչեղբայրը նրա մօտ կանգնած, ձեռին ունէր փեսայի հին գտակը։ Քահանան անդադար դիմում էր այն գտակին, հարցնելով. «ա՞ռ ես», «սիրո՞ւմ ես», և կատարում էր պսակի խորհուրդը։

«Ես թէեւ հետաքրքրութեամբ լսում էի ծերու-